

20

EEN BETER NEDERLAND

VIERDE EDITIE
FEBRUARI
2009

AGNES KANT:
"ONZE ZORG IS
NU VAAK
ONMENSELIJK"

EWOUT IRRGANG:
"HET KABINET
ONDERSCHAT
DEZE CRISIS"

JAN MARIJNISSEN
SCHRIJFT AAN
BARACK OBAMA

WIN EEN REIS
NAAR
BERLIJN

PRIJZEN TELEX

De SP heeft de Gouden Loeki, de prijs voor de beste tv-commercial in 2008 gewonnen. Massaal kozen tv-kijkers de spot met bejaarde Mieke die zich uitkleedt als protest tegen de verslechtering van de thuiszorg. SP-fractieleider Agnes Kant die samen met studio Thonik verantwoordelijk was voor dit goed afgewogen spotje zegt: "Het geeft me hoop dat de tv-kijkers nu eens niet een flauwe reclame hebben gekozen, maar dat de mensen echt gegrepen zijn door de boodschap. Dat ook zij een menselijker thuiszorg willen hebben en dat echt belangrijk vinden."

Agnes Kant kreeg half januari ook nog een prijs van de Chronisch zieken en Gehandicaptenraad, waarbij 150 organisaties zijn aangesloten. Zij ontving de Fakkelprijs 2008. Volgens de CG-raad heeft Agnes in de Tweede Kamer de belangen van mensen met een handicap of een chronische ziekte het best verdedigd.

En SP-voorzitter Jan Marijnissen kreeg 28 januari de Machiavelli-prijs 2008 uitgereikt. Het juryrapport roemde zijn eigenheid en noemde hem op communicatiegebied een kei. Ze schrijven: "Hij moet bij zijn binnenkomst in de Kamer meteen hebben aangevoeld dat eigenheid een schaars goed is. Oorspronkelijkheid is zijn handelsmerk." Hij was en bleef 'onze Jan', stelt de jury die eerder columnist Jan Bokker, Pieter van Vollenhoven en Gerd Leers van Maastricht de prijs gaf.

**U HOEFT DE SP
GEEN DAG
TE MISSEN!
WWW.SP.NL**

ENQUÊTE LAAT GLASHELDER ZIEN WAT U WILT: VERSCHIL IN INKOMENS MOET KLEINER

De vorige editie van ZO presenteerde SP's Grote Koopkracht Enquête. U reageerde massaal en liet er geen misverstand over bestaan: de inkomensverschillen moeten kleiner worden. Kamerlid Sadet Karabulut gaat in op de uitslag.

"De overgrote meerderheid – 86,2 procent – hecht aan solidariteit, wil eerlijker delen. En ze hebben het gevoel dat dat de afgelopen jaren onvoldoende gebeurd is", zegt Sadet. Dat gevoel is gerechtvaardigd, vindt zij. "De afgelopen jaren liep de economie prima, bedrijven behaalden enorme winsten. Maar die winsten zijn niet eerlijk verdeeld. De roep van werkgevers en kabinet tot loonmatiging is er voortdurend geweest, economische groei of niet. Terwijl de top en aandeelhouders miljoenen kregen, heeft een groot deel van werkend Nederland niets gemerkt van de groeiende welvaart. Integendeel, de prijzen in de winkels stegen, maar ook de ziektekosten en energieprijzen, waardoor veel mensen niets merkten van de economische vooruitgang. Ik kijk er helemaal niet van op dat 71 procent volgens onze enquête er op achteruit is gegaan. En met de kredietcrisis is het verhaal nog zuurder geworden voor de gewone werknemers, zegt Sadet. "De staat geeft nu miljarden uit om banken overeind te houden, maar

wie gaat dat uiteindelijk betalen? De rekening mag niet bij de gewone mensen neergelegd worden. Balkenende moet niet de onschuldigen, maar de schuldigen pakken in hun portemonnee. Een einde maken aan de graaicultuur met steeds hoger wordende bonus. Degenen die de afgelopen jaren over de ruggen van de allerzwaksten miljoenen hebben verdiend en veroorzaker zijn van de crisis, moeten betalen. Het kabinet moet ook de hand in eigen boezem steken. Al die mensen en partijen die jarenlang hebben gepleit voor meer markt, minder overheid. Die zelfs elementaire en evident publieke diensten zoals onderwijs en zorg hebben vermarkt, moeten eerlijk zijn en het roer omgooien. Naast de groeiende armoede zijn dat de zaken die het kabinet moet aanpakken. Zodat de gewone mensen niet het gelag betalen van de ellende die een handjevol geldwolven heeft veroorzaakt." Sadet vreest dat het kabinet opnieuw zal beknipten op de sociale zekerheid om de crisismaatregelen

te bekostigen. "Maar er kan niks meer af van de sociale zekerheid. Voor de verkiezingen van 2006 noemde Wouter Bos de voedselbanken al de schandvlek van de natie. We zijn nu ruim twee jaar verder en het aantal mensen dat afhankelijk is van de voedselbank blijft groeien. Het kabinet heeft geen enkel plan om de armoede aan te pakken. Sterker nog, er komen alleen maar armen bij, vooral onder mensen die gewoon werk hebben. Nederland heeft duizenden flexwerkers, die voor schamele lonen aan de slag moeten en totaal geen zekerheid hebben voor de toekomst omdat ze ieder moment ontslagen kunnen worden. En dat gebeurt met de crisis nu ook massaal. "Het kabinet heeft de banken geholpen met miljarden. Nu is het de vraag of Balkenende en Bos bereid zijn garant te gaan staan voor het leefgeld van mensen, voor banen en inkomens. Als zij echt lering trekken uit deze crisis en luisteren naar geluiden uit de samenleving, doen zij dat. Anders zal de wal het schip moeten keren."

FOTOGRAFIE: MENNO BOUMA

UITSLAG ENQUÊTE

- 1. Bent u er de laatste jaren op vooruit gegaan?**
nee: 71,5%
ja: 18,6%
geen verschil: 9,9%
- 2. Wat vindt u van de oproep tot loonmatiging van dit kabinet?**
niet terecht: 71,6%
terecht: 17,5%
geen mening: 10,9%
- 3. Vindt u dat het kabinet voldoende doet voor de koopkracht van de mensen met lage- en middeninkomens?**
nee: 87,1%
ja: 8,2%
geen mening: 4,7%
- 4. Vindt u dat dit kabinet voldoende doet om de verrijking aan de top aan te pakken?**
nee: 89,2%
ja: 7,2%
geen mening: 3,6%
- 5. Vindt u dat de inkomensverschillen kleiner of groter moeten worden?**
kleiner: 86,3%
groter: 3,5%
gelijk: 10,2%

DEAR MISTER PRESIDENT

Graag wil ik beginnen met een hartelijke felicitatie met uw verkiezing en benoeming tot nieuwe president van de Verenigde Staten. Ik kan u zeggen: de overgrote meerderheid van het Nederlandse volk steunt uw presidentschap. Ook hier had de overgrote meerderheid van de mensen de buik vol van uw Republikeinse voorganger. Zijn neoconservatieve, neoliberale politiek werd hier met afschuw gade geslagen. Alles wat er in Irak is gebeurd en nog gebeurt, was voor velen een eye-opener. Voor de meeste Nederlanders symboliseert u de hoop en het vermoeden dat er altijd al een groot verschil was tussen het denken en doen van de Amerikaanse regering en de mening van de Amerikaanse bevolking.

De Verenigde Staten hebben hier in West-Europa altijd veel krediet gehad. Dat is terug te voeren op de hulp die we van uw land mochten ontvangen in de strijd tegen het oprukkende fascisme halverwege de vorige eeuw. Maar ook nadien is uw land voor velen een voorbeeld geweest. Persoonlijk had ik vaak de indruk dat hierbij het imago van uw land een reëel zicht op de werkelijkheid van uw land vertoebelde. Nederland was één van de laatste landen die afstand nam van uw militaire optreden in Zuidoost-Azië in jaren zestig en zeventig. Kritiek op dat optreden werd hier meteen weggezet als het afvallen van een bondgenoot die ons had geholpen ons te bevrijden van het nazisme. Toch was de oorlog in Vietnam het begin van het einde van de onvoorwaardelijke steun van ons land aan de Amerikaanse buitenlandse politiek.

De afkalving van het vertrouwen ging nadien door. De Amerikaanse weigering om samen met andere landen te kijken naar wat voor ons allemaal het beste is, heeft veel kwaad bloed gezet. Te vaak had 'de wereld' de indruk dat uw land alleen geïnteresseerd was in het directe eigen belang. Dat eigen belang leidde maar al te vaak tot selectieve verontwaardiging en een buitenlandse politiek die niet geënt was op morele principes maar slechts op het verwerven van economische en politieke macht. Uw land steunde actief de militaire coup tegen Allende in Chili; u stuurde doodskaders naar Midden-Amerika om het verzet tegen u wel gezinde dictators te smoren; u hebt altijd onvoorwaardelijk Israël gesteund, terwijl het land al veertig jaar gebieden bezet houdt die toebehoren aan de Palestijnen; u maakte Osama Bin Laden groot en machtig omdat u een gemeenschappelijke vijand – de Russen – aantrof in Afghanistan; onder valse voorwendsels bent u een oorlog begonnen in Irak met honderdduizenden doden en gewonden tot gevolg; terwijl u zei democratie te willen brengen in Afghanistan sloot u jarenlang verdachten op in de kerken van Guantanamo Bay, zonder aanklacht, proces en rechten. Door deze en andere feiten is 'de wereld' de Verenigde Staten gaan wantrouwen, en heeft uw land aan moreel gezag ingeboet.

Zeker, de Verenigde Staten zijn een mooi land. Ik heb dat een paar keer met eigen ogen kunnen aanschouwen. Net als overal op de wereld wonen er in uw land open, vriendelijke mensen, die zich wel onderscheiden door hun buitengewone ondernemingslust. Het landschap is oogverblindend mooi, de architectuur overweldigend. De vrijheden worden gekoesterd. (Wist u trouwens dat de meeste mensen in Europa zich niet realiseren dat het opstellen van uw Declaration of Independence ruim tien jaar eerder plaats vond dan het begin van de Franse Revolutie, een belangrijk keerpunt in de Europese geschiedenis?) Zeker, de Verenigde Staten zijn nog steeds het politiek, economisch en militair machtigste land ter wereld. Allemaal positieve zaken. Alleen die verhullen niet langer de schaduwzijden van de richting die uw land na WO II is ingeslagen. Het imperialisme was daar één van. Het neoliberalisme is een andere. Onder invloed van wat de Washing-

WAT KAN ER BETER AAN HET OPENBAAR VERVOER?

STUUR UW IDEEËN!

WIN EEN REIS
NAAR
BERLIJN

Wat vindt u ervan? De SP hoort graag uw ideeën voor een beter Nederland. Via ZO gaan we u vragen hoe het anders kan, telkens rond een ander thema. Want we willen dat uw stem niet alleen in het stemhokje wordt gehoord! In deze editie: wat kan er beter aan het openbaar vervoer in Nederland?

Emile Roemer, SP-Kamerlid en verkeersspecialist: "Elke dag staan mensen op weg naar hun werk in de file. Het kabinet denkt dat méér asfalt en veel te dure, asociale kilometerheffing het probleem oplost. Een illusie. We kunnen beter kiezen voor goed, betaalbaar en betrouwbaar openbaar vervoer."

Hij realiseert zich dat het openbaar vervoer voor velen nu nog geen goed alternatief is voor de auto. Want de bus en trein zijn peperduur, bereiken veel plaatsen niet

of nauwelijks én zijn in de spits vaak overvol. Emile: "Om het écht aantrekkelijk te maken moet het openbaar vervoer fors worden verbeterd. Zoals we bij de SP steeds merken, hebben gewone mensen vaak heel goede ideeën. Dat geldt ook vast en zeker voor dit onderwerp."

Het openbaar vervoer móet beter! Hoe? Laat het ons weten. Wie weet, kunnen we uw idee in de Tweede Kamer indienen.

FOTOGRAFIE: STUMPE PHOTOSAYOU

Stuur uw idee per e-mail naar verkeer@sp.nl of via de post naar Tweede Kamerfractie SP, t.a.v. Idee voor beter OV, Postbus 20018, 2500 EA Den Haag.

Uit alle inzendingen zal een deskundige jury onder leiding van Emile Roemer het meest praktische idee aanwijzen. De winnaar mag zich verheugen op een gratis en geheel verzorgd lang weekend naar Berlijn, uiteraard met het openbaar vervoer.

AGNES KANT: "DIT KABINET ZIT OP DE VERKEERDE KOERS"

Pagina 4

WAT IS GOED EN WAT IS FOUT AAN ONTWIKKELINGSHULP

Pagina 8

JAN MARIJNISSEN HEEFT EEN GOED GESPREK MET HENNIE 'HELIKOPTER-RECLAME' VAN DER MOST

Pagina 12

ton Consensus is gaan heten hebben achtereenvolgende presidenten met instemming van het bedrijfsleven en het rijke deel der natie de inkomensverschillen vergroot; de armoede laten verergeren; publiek onderwijs en zorg verwaarloosd; de sociale zekerheid afgebroken; veel bevoegdheden van de staat overgeheveld naar de markt; en, vooral, veel propaganda bedreven voor de ieder-voor-zich-mentaliteit.

Deze aanpak heeft internationaal school gemaakt. Ook in ons land raakte de meeste politieke partijen in de ban van deze nieuwe, 'sexy want moderne' aanpak. Ook hier werd volop geprivatiseerd en gedereguleerd. De Markt werd hier vereerd als het Gouden Kalf. Het marktfundamentalisme mocht zich vanaf begin jaren negentig ook hier verheugen op een groeiend aantal aanhangers, vooral onder politici en andere bevoorrechten. Recentelijk is daar – onder andere door de kredietcrisis – verandering in gekomen. Er is plotseling meer waardering ontstaan voor wat wij hier het Rijnlandse model noemen: meer oog voor de lange termijn; meer doen aan de productie van echte waarden in plaats van geld laten 'jongen' op de beurs; meer investeren in onderzoek en ontwikkeling; beteugeling van de macht van de factor Kapitaal; en meer respect voor de rechten van werknemers. Of dit nieuwe inzicht duurzaam is en beklijft, moet de toekomst leren. Maar onze minister van Financiën – tot voor kort een fervente aanhanger van het neoliberalisme, net als de rest van de politiek – heeft recentelijk gezegd: 'Het zal nooit meer worden zoals het was'. Wat dat concreet gaat betekenen moeten we afwachten, maar er is breed sprake van een voortschrijdend inzicht. En dat stemt mij hoopvol. Hoop. Het was één van de centrale begrippen in uw campagne voor de verwerving van het presidentschap. Sommigen noemen hoop iets dat vooral is weggelegd voor de naïevelingen onder ons. U heeft zich terecht steeds van die cynische opvatting gedistantieerd. Met u ben ik ervan overtuigd dat er écht mogelijkheden zijn om het land en de wereld menselijker en sociaal te maken. Onze groeiende rijkdom, onze technologische mogelijkheden en onze maatschappelijke inzichten stellen ons en de wereld in staat om snel vooruitgang te boeken in de strijd tegen armoede,

achterstelling en uitbuiting. Het opraken van de natuurlijke grondstoffen en het klimaatvraagstuk dwingen de landen en mensen van de wereld meer samen te werken, tot wederzijds voordeel. Dat kan alleen maar als we respect op kunnen brengen voor het gegeven dat we ons in verschillende fases van ontwikkeling bevinden. Tot slot zullen we moeten leren dat er grenzen zijn aan de materiële consumptie. Dat hoeft niet erg te zijn als we dat compenseren met meer aandacht voor onderwijs, kunst en cultuur. Van ganser harte hoop ik dat de hoop die wij beiden zo centraal stellen, niet uiteindelijk toch weer een teleurstelling zal worden. Te vaak zijn mensen bedrogen uitgekomen toen ze hoopvol een nieuwe leider kozen. Te vaak bleef de belofte van verandering – change – uit, omdat de machtigen der aarde obstructie pleegden. Maar we kunnen niet langer toestaan dat het belang van enkelen het welbevinden van alle anderen en van ons gezamenlijk in de weg staat. Ik wens u veel wijsheid en sterkte, veel passie en overredingskracht toe.

Met respect,
hartelijke groeten,

Jan Marijnissen

Jan Marijnissen,
voorzitter SP

PS: Ik vernam dat u voornemens bent de Amerikaanse, militaire aanwezigheid in Afghanistan fors uit te breiden. Ik hoop dat u dat voornemen nog eens wilt heroverwegen, want de ontwikkelingen sinds 2001 laten zien dat een militaire aanpak niet het gewenste resultaat oplevert.

FOTOGRAFIE REX FEATURES / HOLLANDSE HOOGTE

AGNES KANT:

**“DE CRISIS LEERT
ONS DAT HET
MENSELIJKER
EN SOCIALER
MOET”**

Energiek, vol ideeën en vol ambitie. Agnes Kant staat, acht maanden nadat ze Jan Marijnissen opvolgde als SP-fractievoorzitter, te popelen om Nederland socialer te maken. “Veel mensen beseffen dat er nu écht iets moet veranderen. Zij kunnen op ons rekenen.”

Politiek bestaat er nu maar één woord: crisis

“Ja, veel mensen zullen dit jaar merken dat het slechter gaat. Werkers verliezen misschien hun baan en bedrijven zien hun omzet teruglopen. Je zult maar net bij dat bedrijf werken waar een deel van het personeel ontslagen wordt. Ik was pas op bezoek bij een gieterij. Een bedrijf dat vooral auto-onderdelen maakt. Er is veel onzekerheid over wat dit jaar gaat brengen. Het moet vreselijk zijn om in zulke onzekere omstandigheden te werken en letterlijk te vrezen voor het voortbestaan van je baan waar je met hart en ziel voor werkt. Met dank aan de graaicultuur en het geloof in de vrije markt die ons de kredietcrisis bracht. De korte termijn belangen van een kleine groep heeft de laatste decennia veel teveel gewicht gekregen, ten koste van de lange termijn belangen en het algemeen belang. Niet de toekomst van het bedrijf of het belang van de samenleving, maar de dagkoers voor de aandeelhouders en de bonussen voor bestuurders stonden centraal.”

Wat moet beter?

“De SP is de eerste partij die na het begin van de kredietcrisis met een breed plan is gekomen om het financieel-economisch stelsel te hervormen. De doorgeslagen liberalisering moet op de schop. De regels en toezicht fors aangescherpt, de doorgeslagen aandeelhoudersmacht teruggedraaid en de perverse bonuscultuur afgeschaft. Het is de hoogste tijd voor een andere politieke koers. Een koers waarin solidariteit, zeggenschap, en het langetermijnbelang voorop staan. Waarin niet langer alleen de markt, maar de mens centraal staat. Naar een maatschappij voor mensen in plaats van een maatschappij voor de markt.”

Wat kan de SP doen voor die mensen?

“We zitten nu in een economische dip, maar de afgelopen 25 jaar zijn we meer dan twee keer zo rijk geworden. Technologisch en wetenschappelijk hebben we enorme vooruitgang geboekt. Maar ondertussen zijn we op het menselijk vlak stil blijven staan, we zijn er niet beschaafder op geworden. We kunnen wel allerlei ingenieuze vernietigingswapens en ander oorlogsmaterieel ontwikkelen, maar de honger oplossen – dát lukt ons niet. We hebben I-Phones en supersnel internet, maar onze opa’s, oma’s, vaders en moeders normale zorg geven – dát lukt ons niet. Ik was onlangs op bezoek bij de politie in Klarendal, een wijk in Arnhem. Zij werken vanuit een *politiehuiskamer* en kennen alle problemen in de buurt. Tegelijk vertrouwt de buurt hún wijkagent. Dat is toch fantastisch? Zo simpel kan het zijn. Het is dan ook bijzonder tragisch dat de wijkagenten in Klarendal jaar na jaar moeten strijden om hun politiehuiskamer, zoals het heet, open te houden. Het management van de politie is veel te gefocust op quota en cijfertjes en moeilijke organisatie modellen. Voor de kwaliteit van de buurt is te weinig oog. Maar dit is allemaal van achter een bureau bedacht! De wijkagent weet namelijk wel beter, hij spreekt deze mensen dagelijks. Net zo erg is dat op het hoofdbureau mensen niet eens fatsoenlijke aangifte kun-

nen doen. Dat moet via internet en als je geen internet hebt, word je op het bureau achter een computer gezet. Een goed voorbeeld van technische vooruitgang gecombineerd met menselijke achteruitgang. Deze wijkagenten zitten niet te wachten op digitale aangiftes en ook niet op een overvloed aan cameratoezicht. Het enige wat ze vragen is om te werken vanuit de buurt, zodat ze gewoon hun werk kunnen doen.”

Hoe kan het anders?

“Het kan kleinschaliger en menselijker. Een goed voorbeeld van waar we op het menselijk vlak tekort schieten is de zorg. Laten we nu eindelijk eens iets doen aan de werkdruk in de verpleeghuizen. En heus, niet alles is een geldverhaal. Ik heb verschillende verpleeghuizen bezocht die de zorg heel goed op buurtniveau hebben georganiseerd.

**“EEN BIJBAANTJE
IN EEN VERPLEEG-
HUIS IS VOOR
VEEL JONGEREN
LEUKER DAN
VAKKEN VULLEN”**

Deze kleine en intieme huizen zijn echt een onderdeel van de buurt. De SP wil ook dat de thuiszorg gaat werken in vaste buurtteams. Zorgverleners kennen de mensen en kunnen goed inschatten wie wanneer welke hulp nodig heeft, en mogen dat ook zelf bepalen. En de mensen krijgen niet steeds anderen bij hun bed en aan hun lijf. Veel fijner voor de patiënt, die het toch al moeilijk genoeg heeft, en bovendien veel efficiënter. Want de zorgverlener weet precies wat de patiënt nodig heeft, omdat ze elkaar kennen. Mensenkennis en professionaliteit bepalen dan wie wanneer welke zorg krijgt in plaats van de stopwatch. Het is waanzin dat iedere handeling in de thuiszorg aan minuten gebonden is en exact opgeschreven moet worden. Nu moeten zorgverleners een hele papierwinkel bijhouden om elke handeling te noteren en te verantwoorden. Geef de tijd die dat kost aan de patiënt! Dat is veel fijner voor de patiënt. En zeker ook prettiger voor de zorgverlener, die dankzij de teruggegeven verantwoordelijkheid enthousiaster en gemotiveerder zal werken. Bovendien is het een stuk goedkoper. In kleinschalige instellingen in de buurt is het veel makkelijker om vrijwilligers te vinden. Familie en buurtgenoten zijn altijd dichtbij en zullen zich betrokken voelen bij hun ouderen. Ik ken jongeren die een bijbaantje hebben in een buurtverpleeghuis, en dat veel leuker vinden dan vakken vullen in de supermarkt. De buurt is de schaal van de toekomst.”

Kun je het kabinet daarmee overtuigen?

“Het kabinet zit helaas op de verkeerde koers. Er wordt zelfs opnieuw bezuinigd, maar liefst 800 miljoen op de langdurige zorg. En ze durven de verantwoordelijkheid niet te geven aan de zorgverleners. Die moeten tot in den treure gecontroleerd worden en worden gek van alle regels en bureaucratie. Georganiseerd wantrouwen.

Het is precies verkeerd om: zo klein als het vertrouwen in de werkers is, zo groot is het vertrouwen in de markt. Mensen die kiezen voor een baan in zorg, bij de politie of in het onderwijs, doen dat niet omdat ze rijk willen worden. Ze zijn kostbaar, leveren waardevol werk voor vaak een relatief bescheiden inkomen. In hun beroepseer zitten morele waarden besloten. Dan gaat het om solidariteit, zorgzaamheid, de menselijke belangen, de kwaliteit op de langere termijn. Die zouden ook voorop moeten staan. De vermarkting verhindert dat vaak. Door te veel markt, te veel bureaucratie en te weinig aandacht voor voldoende personeel is de zorg ontmenselijkt. Geen bloemetje op tafel in verpleeghuizen, geen aandacht aan verjaardagen, geen hulp om naar buiten te gaan voor een wandeling. Het komt voor. Onlangs hoorde ik van ons Kamerlid Renske Leijten dat in een verpleeghuis in Nijmegen patiënten 25 euro per maand moeten betalen voor de schoonmaak van zaken die niet bij het standaardinterieur behoren. Dan kan het dus gaan om een meegenomen fotolijstje of een televisie. Zo benepen! Nog zoiets: we horen steeds vaker dat bij overlijden van verpleeghuisbewoners de nabestaanden, medebewoners en personeel amper tijd krijgt om afscheid te nemen. Voor de uitvaart moet de kamer soms al worden ontruimd. Soms is er zelfs maar één dag de tijd. Onmenselijk toch? En, wat draag je uit op deze manier? Wat creëer je? Dat hard zijn en onmenselijkheid de norm is. Dat moet nú veranderen.

Wat heeft de SP met haar 25 Kamerzetels voor elkaar gekregen?
 “We zijn een factor van grote betekenis geworden. Door steeds aandacht te blijven eisen voor belangrijke zaken en goede ideeën te leveren. We hebben daarmee al aardig wat binnengehaald. Door andere partijen onder druk te zetten met argumenten, alternatie-

ven en onze groeiende omvang zijn ze standpunten van ons over gaan nemen. Dat er een einde komt aan de grootschaligheid in de zorg en het onderwijs is mede te danken aan de jarenlange druk van de SP. Er komen weer meer conciërges op de scholen. Een soortgelijk succes heeft de SP behaald met het inperken van topsalarissen in de publieke sector. Sinds de jaren negentig hameren wij daarop; nu gaat er eindelijk iets te gebeuren. En laat ik ook de marktwerking in de zorg noemen. Mede doordat wij er steeds bovenop zaten, wordt er nu ingegrepen. Een week nadat het SP-spotje met de zich uitkleedende Mieke – dat de reclameprijs Gouden Loeki heeft gewonnen- was uitgezonden, zei de staatssecretaris: *We willen niet meer altijd en overal wisselende alfahulpen.* Zij vond nu toch ook wel dat deze mensen moeten werken met een vast contract. Na jarenlang aandringen van de SP komt er een instituut en een fonds voor klokkenluiders om te voorkomen dat zij aan de grond raken door het vaak jarenlang procederen tegen een werkgever of de overheid. Het kabinet heeft lang volgehouden dat de bestaande regelingen voldoende zijn. Voorbeelden als Fred Spijkers en Ad Bos bewijzen het tegendeel. En dit is zomaar een greep uit wat we voor elkaar hebben gekregen. Het is vaak een zaak van de lange adem, maar de SP doet er toe!”

Onbekende successen!
 “Tja... Eigenlijk zijn we niet van die borstkloppers, maar de mensen moeten natuurlijk wel weten wat ze aan ons hebben. Wij zijn niet met politiek bezig vanachter een bureau. We gaan naar mensen toe. Doen onderzoek naar de omstandigheden. Luisteren naar hun ervaringen en ideeën. En dan blijkt dat enorm veel mensen in Nederland het met ons eens zijn. Dat heeft zich al vertaald in groei van de partij. Maar belangrijker nog is het vertrouwen wat mensen in ons heb-

ben, dat geeft enorm veel kracht. En dat niet alleen, het geeft ook de overtuiging dat we ervoor moeten zorgen dat niemand om ons heen kan na de volgende verkiezingen. We willen er staan en waarmaken wat de mensen van ons verwachten, daarom is een sterke SP belangrijk. Want nu we gehoord worden, moeten we onze invloed blijvend laten gelden. Het liefst door ook zelf aan het roer te staan. Ja, wij horen

in de volgende regering thuis. Zodat we nog meer kunnen veranderen, naast beter en kleinschalige zorg en onderwijs zouden we ook echt iets aan de armoede doen. Het is toch onacceptabel dat nog steeds honderdduizenden kinderen in ons welvarende land opgroeien in armoede en daardoor ongelijke kansen hebben? Werk is overigens niet altijd een oplossing voor armoede. Ons land kent een groeiend aantal wer-

kende armen. Het gevolg van een groeiend aantal pulpbanen die zo slecht betaald worden dat je er niet van kan leven. Ook daar zullen we iets aan doen. Net als de tweedeling op de arbeidsmarkt: een groeiend aantal werknemers krijgt geen vaste baan meer en kan zonder rech-

"DE SP HOORT IN DE VOLGENDE REGERING THUIS"

ten aan de kant gezet worden, als wegwerpartikelen.”

Is er nog hoop?
 “De hoop is al volop aanwezig, want onder veel mensen groeit het besef dat er wat moet veranderen. Daar zijn mensen écht mee bezig. Ik merk op straat en overal dat men lijkt te zijn wakker geschud. Ze willen het anders en realiseren zich dat we dat zelf in de hand hebben. De hoop gloort dat we menselijker en socialer uit deze crisis komen. We kunnen kiezen voor een andere koers, als we willen. Dat is de hoop die veel mensen nu al hebben, ook al zijn de omstandigheden niet rooskleurig van degenen die hun baan of meer dan dat kwijtraakten. En de SP zal er zijn voor deze mensen. En voor iedereen die gelooft in een beter Nederland.”

TEKST: ANTHONIE VERMEER

Agnes Kant: "Heel veel mensen zijn het met ons eens en stellen vertrouwen in de SP."

Onze zorg

Door Erik Varekamp

FNV'er en NedCar-medewerker Wiel Crins: "Er had een banenpool moeten zijn."

Autofabrikant NedCar is zwaar getroffen door de kredietcrisis. Het bedrijf in Born heeft werktijdverkorting en ontvangt WW voor zijn werknemers voor niet-gewerkte uren. FNV'er en NedCar-medewerker Wiel Crins constateert met SP-kamerlid Paul Ulenbelt dat de regering te weinig doet voor bedrijven waar banen verloren gaan. "Zo gaat ook nog het vakmanschap verloren."

Bijna tweeduizend mensen met zo'n twintig verschillende nationaliteiten maken in het Limburgse Born de Mitsubishi Colt en de sports utility vehicle (suv) Outlander. Of liever gezegd, maakten. Want door de kredietcrisis is de verkoop van auto's de afgelopen maanden dramatisch gedaald en puilen nieuwe auto's de showrooms uit. Ook NedCar kreeg te maken met meer dan dertig procent omzetverlies en kon werktijdverkorting aanvragen.

Zes weken ligt de productie bijna helemaal stil. Wiel Crins, voorzitter van de bedrijfsledengroep van FNV Bondgenoten bij NedCar: "De sfeer in het bedrijf is gespannen. Niemand weet precies wat de toekomst biedt. Trekt de markt aan in de loop van het jaar? Gaan de banken weer makkelijker geld uitlenen aan onze dealers?"

De werktijdverkorting wordt voornamelijk gebruikt om opleidingen te geven. Crins: "Met werktijdver-

"DE MINISTER MOET BANEN REDDEN MAAR DOET DAT NIET"

korting mag je twee dingen doen: thuiszitten of scholing volgen. Wij hebben ons sterk gemaakt dat zoveel mogelijk mensen een opleiding kunnen volgen." De regeling geldt nu, dankzij druk van de SP, tot 1 maart. Maar volgens SP-Kamerlid en voormalig vakbondsman Paul Ulenbelt moet die worden verlengd. "Veel bedrijven krijgen het moeilijk, maar minister Donner van Sociale Zaken houdt halsstarrig vast aan zijn budget van 200 miljoen euro. Vergelijk dat met de injectie van 200 miljard van de banken. We moeten niet alleen banken redden, maar vooral de banen. Straks komen ook de bouwbedrijven. Voor hen moet je een groots programma opzetten, zoals bijvoorbeeld het opknappen van scholen en wijken. Dat levert banen op."

Voor 300 flexwerkers begon het jaar slecht: hun contract liep af, zij hoefden niet meer terug te komen. Crins: "Voor hen had er een banenpool moeten zijn, zodat ze elders aan de slag hadden gekund. De pool komt te laat en dat reken ik de politiek aan. Het kabinet heeft kordaat

gereageerd voor de banken, maar kwam minder sterk met maatregelen voor het bedrijfsleven." Overigens trekken vakbond en werkgever Mitsubishi gezamenlijk op. Crins: "Bijna de helft van alle medewerkers is lid van de FNV. Samen met de directie stonden we in december op het plein voor de Tweede Kamer om politieke aandacht te vragen. Mitsubishi is een sociale werkgever waar goed mee te praten valt. Samen proberen we zo lang mogelijk de uitzendkrachten en de jaarcontracten voor het bedrijf te behouden." Paul Ulenbelt was daar ook bij: "De SP was er als enige politieke partij. Een paar weken daarvoor pleitte de partij als enige partij bij Donner voor werktijdverkorting. De meeste andere Kamerleden voelden er toen niets voor."

Paul Ulenbelt vindt het verwerpelijk dat minister Donner koppig vasthoudt aan zijn beleid: "Donner verwacht massaontslagen en vindt dat mensen elders aan het werk kunnen. Doodzonde, want zo gaat veel vakmanschap verloren. Straks

FOTOGRAFIE: GOVERT DE ROOS

Paul Ulenbelt: "Niet alléén de banken redden."

trekt de economie aan en moeten er weer auto's worden gebouwd. Dat gaat dan niet in Nederland, want alle vakmanschap is dan verdwenen. Dat mag niet gebeuren."

TEKST: ANNEKE VERBRAEKEN

"HET KABINET ONDERSCHAT DE CRISIS"

De kredietcrisis is overgesprongen op de economie. Forse maatregelen zijn hard nodig. SP-Kamerlid en financieel woordvoerder Ewout Irrgang weet wat er moet gebeuren.

Ewout Irrgang: "Financieel toezicht-houders moeten beter controleren en alleen eerlijke producten toestaan."

Hoe vind je dat het kabinet de crisis aanpakt?

"De kredietcrisis matig. De economische crisis slecht. Eerst de kredietcrisis: er moet snel iets veranderen in de financiële sector maar ik zie niets gebeuren. Zonde, want het eerste crisismanagement was best goed. Maar het besef dat er fors moet worden ingegrepen, lijkt weggeëbd. Bos neemt maar geen maatregelen. Ik zie hem bijvoorbeeld nog steeds de megabonussen niet verbieden.

Erger nog is dat het kabinet veel te weinig doet tegen de economische

crisis. De overheid moet de economie stimuleren door te investeren in het land. Duitsland en de VS doen het bijvoorbeeld wel, net als veel landen wereldwijd. Dat beetje wat ze hebben ingebracht om exportkredieten te garanderen, stelt niets voor. Dit is de diepste recessie sinds de jaren dertig, net als toen moet de overheid fors ingrijpen. Het kabinet onderschat de crisis."

Stel, jij was nu minister van financiën...

"Als de SP de minister van Financien mocht leveren dan zou die

zo'n 8 miljard euro steken in onze spoorwegen, alternatieve energie en andere zaken die nuttig zijn voor het land. Dat levert werkgelegenheid op én je weet zeker dat het geld in de economie terecht komt, die daardoor weer beter zal gaan draaien.

Een SP-minister zou ook de macht van de aandeelhouders inperken. Zij zijn nu te veel gericht op winst maken en dus kijken ze alleen naar de korte termijn. Dat leidt tot grote risico's. Kijk maar naar de veel te hoge prijs voor de overname van ABN Amro die uiteindelijk tot nationalisatie heeft geleid." Daarnaast had een SP-minister een

einde gemaakt aan de bonuscultuur. Bestuurders krijgen al hoge vaste salarissen. En ga je winstresultaten of hogere beurskoersen extra belonen, dan krijg je gedrag uit eigen belang op korte termijn en blijven noodzakelijke investeringen en langetermijnbelangen achterwege. Bonussen horen niet alleen te verdwijnen uit de financiële wereld, maar uit alle sectoren. En een SP-minister zou streng toezicht instellen op financiële producten."

Hoe doe je dat?

"Toezichthouders moeten beter kijken naar nieuwe producten en alleen eerlijke producten toestaan. Er zijn begin deze eeuw bijvoorbeeld ontzettend veel aandelenlease-producten verkocht. Mensen staken zich in dure schulden om aandelen te kopen, die te weinig opbrachten om hun leningen te compenseren. En als je dan zo'n product bekijkt, kun je niet anders dan concluderen dat het slecht is. Dat kun je ook van tevoren zien, maar tot nu toe moet de consument zelf maar bepalen of een product

goed is. Dat moet anders. Neem bijvoorbeeld het failliet van het Icesave kantoor in Nederland. De catastrofe voor Nederlandse spaarders was ook het gevolg van gebrek aan toezicht door vooral te vertrouwen op de toezichthouder in IJsland. De Nederlandsche Bank lijkt daarin heel erg de fout ingegaan te zijn en dat moet worden onderzocht in een parlementaire enquête."

Wat moet de parlementaire enquête verder aan het licht brengen?

"Waarom is er door minister Bos toestemming gegeven voor de overname van ABN Amro? Hoe kunnen hedgefondsen, opkoopfondsen en andere speculanten die de economie uit evenwicht brengen, aan banden worden gelegd? Daarnaast zijn er nog een groot aantal andere vragen over de noodzakelijke verbetering van het toezicht van de overheid op de financiële sector."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: GOVERT DE ROOS

Een vast contract zat er voor Paul van Beers (47) best in. Bij ASML in Veldhoven, de bouwer van machines voor de productie van computerchips, had hij zich als flexwerker in de voorbije 2½ jaar dik bewezen. Maar op 22 december werd een einde gemaakt aan elke illusie.

"CRISIS? DE FLEXWERKER IS DE KLOS"

Paul van Beers, getrouwd en vader van twee pubers: "Die dag moest ik bij mijn baas komen. Ik kreeg te horen dat ik over een maand niet meer nodig was. Totaal onverwacht, want het leek erop dat ik nodig bleef omdat ik op een aantal

nieuwe producten werkte. De orderportefeuille van ASML was opgedroogd, er was dus te weinig werk. Het meest onverwacht was dat ik al een maand later op straat stond. Dat ik al 2½ jaar het beste van mezelf aan het bedrijf had gegeven,

telde niet; dit bleek in mijn contract te staan dat ik bij het uitzendbureau had getekend. Het is toch schotterig, dat dit zomaar kan in Nederland?

Ik ben slachtoffer van de kredietcrisis, maar méér nog van de flexwet. Eigenlijk voelde ik me altijd onzeker over mijn broodwinning. Ja, ook in de tijden dat ASML grote winsten maakte en er geen sprake was van een economische crisis. Bovendien was ik een soort tweedetrangs werknemer. Collega's in vaste dienst kregen jaarlijks 13 ATV-dagen en winstuitkering, maar de flexwerkers niet. Flexwerkers lopen ook altijd een stapje harder dan de anderen, omdat ze kwetsbaar zijn. Het bureau dat me uitzond is ook niet van plan me een vast contract te geven. Het ergste is dat steeds meer werkgevers werken met uitzendbureaus. Als werknemer heb je geen keuze – het is flexwerk of helemaal geen werk. Waar is ons arbeidsrecht gebleven?!" Het inkomen van Paul van Beers gaat ruim dertig procent omlaag.

Maar de emotionele klap ervaart hij als veel erger dan de financiële aderlating. Elke nieuwe dag als werkloze is een enorme kwelling. Van Beers: "Opstaan en niet naar je werk kunnen gaan, afschuwelijk. Mensen in je omgeving zeggen doodleuk: je wilde toch zelf flexwerk? Ze hebben geen idee dat er niks vrijwillig aan is. Ik heb nooit zonder werk gezeten. Ben wel eens op straat gezet, maar dan met een fatsoenlijke opzegtermijn waarin ik makkelijk weer aan de bak kwam. De arrogantie van werkgevers is nu enorm als je solliciteert. Ik heb twee keer gesolliciteerd en heb nog een paar lijntjes uitliggen. In al die contacten laten werkgevers doorklinken: *voor jou tien anderen.*" Hele dagen zit hij te wachten op een telefoontje. Van de bedrijven die een sollicitatie van hem hebben ontvangen en van het uitzendbureau. Maar ook van het CWI en het UWV. De instanties beloven steeds terug te bellen, maar doen dat niet 'want het is druk'. Daardoor is zijn uitkering nog niet geregeld. De frustratie neemt toe: "Gisteren

werd het me te veel. Ik ben honderd kilometer gaan fietsen om te voorkomen dat ik gek werd. Ik voel me vernederd. En ik zeg altijd: je werk verliezen, dat is de eerste afslag naar de brug. Dan bedoel ik de brug om onder te slapen, als dakloze. Want de zekerheid van werk geeft structuur aan het bestaan. Maar nu voel ik me afgeslacht. Hoe goed je ook bent in je werk - zodra het een bedrijf tegenzit, ben je als flexwerker het eerst aan de beurt."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: DIRK HOL / STL

Op werkbezoek bij mensen voor wie ze zich inzetten. SP-Kamerlid Sharon Gesthuizen en de directeur van MKB Servicedesk, Willem Overbosch, maken er graag tijd voor vrij. Onlangs bezochten ze samen een ondernemer in nood.

Willem Overbosch is directeur van MKB Servicedesk. Hij loopt met Sharon Gesthuizen door Oud-Beijerland naar een modelbouwshop, waarvan de eigenaar door zijn bank in de steek wordt gelaten. Sharon, die ooit leefde van haar eigen videoproduktiebedrijf, hoort van Willem dat bij MKB-Servicedesk de aan de crisis gerelateerde vragen toenemen. Vooral de vraag hoe geld los te krijgen van de bank, komt vaak voor. Sharon vertelt hem dat de SP vindt dat de overheid ondernemers zoveel mogelijk moet bijstaan en dat het niet juist is als kleine zelfstandigen worden overladen met risico. Ze pleit voor belastingvoordeel aan ondernemers die zich scholen en voor verplichte inkomensverzekeringen. Dat gaat Willem te ver: "Een ondernemer hóórt risico te nemen. Zet liever HEAO-studenten in een maatschappelijke stage naast een ondernemer om mee te denken en een spiegel voor hem te zijn. Maar ik ben het wel met je eens dat de overheid beter moet samenwerken met brancheverenigingen als

MKB-Servicedesk directeur Willem Overbosch en Kamerlid Sharon Gesthuizen steken ondernemer Fred van Deuren een hart onder de riem.

MKB-Nederland en marktpartijen om ondernemers beter te helpen bij het vinden van de juiste middelen, instanties en informatie."

Bij modelshop Durenco horen ze van eigenaar Fred van Deuren dat zijn omzet afgelopen jaar bijna veertig procent is gekelderde. In het najaar begon de omzet te dalen, hij had juist flink wat modelauto's en -boten gekocht. Hij dacht dat de

bank hem zou helpen met een lening, want: "Mijn bedrijf was gezond. Ik begon in 2006 en draaide beter dan de prognose. Het jaar erop was helemaal top. Maar de bank wilde me niets lenen, ook al wees ik op het Besluit Borgstelling MKB, waarin de overheid zich garant stelt. Ze zeiden gewoon dat ze daar niet aan deden. En de reden van de afwijzing kreeg ik ook niet." Sharon: "Al veel ondernemers kregen de deur van de bank in hun gezicht gesmeten. Iedereen ziet dat de banken de fout in zijn gegaan, met een kredietcrisis als gevolg. Maar nu geven de banken kleine ondernemers het gevoel dat zij niet goed bezig zijn. Zo groeit wederzijds wantrouwen en dat is slecht voor de economie." Tot overmaat van ramp werd begin december Freds winkel leeggeroofd. Omdat de verzekering niet direct over de brug kwam, klopte hij nogmaals bij de bank aan om voor Sinterklaas en Kerstmis voldoende voorraad te hebben. Wéér tevergeefs, zonder opgaaf van reden. Willem: "Banken moeten duidelijk worden. Hoe beoordelen ze en om welke redenen wijzen ze een leningaanvraag af? Nu kan de aanvraag

door willekeur blijven steken bij één bankmedewerker. Het hele proces moet open en zichtbaar worden. Dáár zou de politiek op aan kunnen sturen." Fred, vader van een zoon (10) en dochter (7) kan het hoofd boven water houden, doordat zijn vrouw kringloopwinkel Linda's snuffelhoek

heeft, in Heinenoord aan de Emmastraat. "Ze kon de winkel een paar maanden geleden overnemen. Tweedehands spullen lopen nu hartstikke goed. Ik krijg binnenkort een deel van dat pand. Dan stop ik hier, dat scheelt 1100 euro huur per maand. En sinds kort werk ik noodgedwongen twintig uur per week in een schokdemperbedrijf." Fred had mazzel dat zijn huurbaas hem niet aan zijn huurcontract hield. Voor bedrijfspannen gelden langlopende huurovereenkomsten, crisis of niet. Toch weer betere tijden voor Fred? Hij vertelt dat er gisteren onverwacht een brief van de ABN Amro is gekomen; of Fred wat vragen kan beantwoorden in verband met zijn kredietaanvraag. Sharon: "We hadden al eerder gehoord dat die bank nee zei tegen ondernemers, een bank die op dit moment van de Staat is nota bene. Daarom vroeg Agnes Kant opheldering aan minister Van der Hoeven. Die zei: *dit mag niet kunnen!* Daarna hoorden we er niets meer van. En nu heb jij misschien alsnog een positief bericht, Fred, dan heeft het misschien tóch geholpen."

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

"OVERHEID MOET KLEINE ONDERNEMER HELPEN"

ONTWIKKELINGSHULP

GOED OF FOUT?

Vijf miljard euro per jaar ontwikkelingssteun, is dat wel nodig? “Jazeker. Dat is GOED!” zegt SP-Kamerlid Ewout Irrgang. “Vijf miljard euro komt neer op minder dan één cent per verdiende euro in Nederland. Maar hulp kan wel veel effectiever. Nu verdwijnt nog veel geld in Nederlandse zakken in plaats van in Afrikaanse magen.”

FOUT: Waterputten waarvan de pomp het al snel begeeft, vrachtwagens die al spoedig niet meer gerepareerd kunnen worden, zendingen medicijnen die over de datum zijn, een gezondheidscentrum zonder arts, verpleger of instrumenten. Het zijn de bekende voorbeelden van verkeerde steun aan ontwikkelingslanden. Ze worden vaak gebruikt in het debat als argument tegen ontwikkelings-samenwerking. Volgens Ewout Irrgang is vooral de structuur fout en verbeteren we deze, dan volgen de projecten vanzelf.

FOUT: “Het is toch te gek voor woorden dat wij geld geven aan Zuid-Afrika, een van de rijkste landen in Afrika, maar niets doen voor ontzettend arme landen als Liberia en Sierra Leone. En dat een deel van het geld gewoon verplicht besteed moet worden via Nederlandse bedrijven, terwijl die vaak duurder zijn dan andere bedrijven. Ook te gek voor woorden dat mensen pleiten voor halvering van ontwikkelingssteun en dat ze vinden dat de markt zijn werk maar moet doen. Wat zeg je tegen een kind dat naar school wil, maar niet kan?”

Jammer maar helaas, hier wil niemand bouwen, laat staan lesgeven?”

FOUT: Ewout maakt zich boos over praatclubs, zoals de Nederlandse Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO), die miljoenen verspillen aan onzinnige projecten. Maar hij is vooral boos op mensen die zeggen dat ontwikkelings-samenwerking niet helpt. “Er is terecht kritiek op ontwikkelings-samenwerking. Maar dat betekent niet dat het allemaal weggegooid geld is. De afgelopen vijftig jaar heeft de wereld 2,3 biljoen (= 2,3 miljoen x miljoen, red.) euro uitgegeven aan hulp. Dat lijkt veel, maar is omgerekend nog geen euro per maand per inwoner van een ontwikkelingsland. De oplossing voor Afrika is niet minder, maar juist méér geld. Voor goedkope klinieken, ziekenhuizen, medicijnen en waterputten voor schoon drinkwater. Al vind ik wel dat het geld besteed moet worden in de aller-armste landen, waar dit het meest nodig is.”

Het SP-Kamerlid vindt ook dat er een einde moet komen aan de aparte EU-steun: “De Europese Unie

heeft een agressieve handelsagenda die nauwelijks kijkt naar het belang van Afrika. De EU-hulp zelf is hopeeloos bureaucratisch. Nederland kan veel beter direct helpen of via de Verenigde Naties.”

Het jaar 2009 wordt bij voorbaat een historisch jaar, want voor het eerst in de geschiedenis zijn het de ontwikkelingslanden die zorgen voor de groei van de wereld-economie. Ewout: “Tja, wat vergeten wordt is dat lang niet iedereen profiteert van die groei. Zo lijdt nu een miljard mensen honger, 150 miljoen meer dan vorig jaar en dat komt door de hoge voedselprijzen. Neem bijvoorbeeld Nigeria. Dit is al jaren een van de snelst groeiende economieën, maar zo’n driekwart van de bevolking moet leven van minder dan één euro per dag. Wat een land goed vooruit helpt zijn investeringen in onderwijs en de gezondheidszorg want daarvan profiteren vooral de armen.”

TEKST: ANNEKE VERBRAEKEN

Weg met de praatclubs ▲
Stop de 33 miljoen euro subsidie voor de geldverslindende Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO) die, net als andere praatclubs, met onzinnige projecten Nederlanders wil overtuigen van het nut van ontwikkelings-samenwerking. Hoe ze dat doet? Door bijvoorbeeld een foto van het kabinet in India te fotoshappen om ze succes te wensen bij de bestrijding van extreme armoede in de wereld à raison van 60 duizend euro. Of door via bloemenzaken in Nederland gezichtsmaskers met een boodschap over moedersterfte te verspreiden. Kosten: 300 duizend euro. Voor 33 miljoen euro kunnen 12,5 miljoen kinderen een levensreddend muskietennet krijgen én een injectie tegen de mazelen.
Fotografie: Bert Spiertz / Hollandse Hoogte

✓ Schoon drinkwater
Elk project dat blijvend zorgt voor schoon drinkwater, betekent een geweldige vooruitgang. Want zonder schoon water zijn mensen vaker ziek. Kinderen kunnen dan niet naar school, vinden als ze groot zijn moeilijker werk en hebben geen geld voor een dokter of medicijnen. Het ontbreken van schoon drinkwater houdt extreme armoede in stand.

◀ Fotografie: Oxfam / Novib

✗ Subsidie voor wapens
Stop met investeringen zoals die van de Wereldbank in de oliepijplijn die loopt tussen Tsjaad en Kameroen. De Wereldbank stak hier maar liefst 140 miljoen dollar in, één van haar grootste investeringen ooit. De regering van Tsjaad gebruikt echter het verdiende oliegeld niet voor de eigen bevolking, maar ze koopt er wapens mee. Vaak blijkt dat dit soort grootschalige projecten niet leiden tot verbetering van het lot van de lokale bevolking. In veel gevallen leidt het zelfs tot verslechtering door grootschalige milieuvervuiling zoals door Shell in Nigeria.

◀ Fotografie: Quidu Noel / Gamma / Hollandse Hoogte

✓ Wie schrijft, blijft
Wat de Boliviaanse president Morales doet op het gebied van lezen en schrijven is een voorbeeld voor anderen. Hij stelde zichzelf ten doel analfabetisme te bannen. Er werden speciale videoprogramma's gemaakt met bekende acteurs. De regering betaalde televisie- en videosets. Dorpen zonder elektriciteit kregen zonnepanelen, zodat ze de programma's konden zien. Met succes, het ziet er naar uit dat Morales zijn ambitieuze doelstelling haalt! Dat is mede mogelijk gemaakt met Nederlandse ontwikkelingshulp die hierdoor steeds minder nodig is. Dat is het allerbeste; ontwikkelingshulp die uiteindelijk zichzelf overbodig maakt.

◀ Fotografie: New York Times / Hollandse Hoogte

✓ 30 miljoen malarianetten ▲
Dankzij de miljarden aan hulp die beschikbaar kwamen voor de bestrijding van aids, tuberculose en malaria, werden in korte tijd spectaculaire resultaten geboekt: zo steeg in slechts een paar jaar, het aantal mensen in de allerarmste landen dat medicijnen tegen aids kreeg van ruim honderdduizend naar meer dan 1 miljoen, werden in zes jaar meer dan dertig miljoen malarianetten verspreid (die ook worden gebruikt!) en werden 2,8 miljoen mensen behandeld tegen tuberculose.

Fotografie: Wilco van Dijen / Cordaid

✓ Naar school ▲
Elk project dat kinderen aan scholing helpt, is belangrijk. Niet alleen voor de kinderen, maar voor het hele land. Hoe beter mensen zijn opgeleid, hoe sterker een land kan zijn. Gelukkig gaan er steeds meer kinderen naar school; daaraan heeft ontwikkelingssamenwerking zeker een bijdrage geleverd. Zeer effectief is bijvoorbeeld het kwijtschelden van de schuld van een land.

Toen dat in Tanzania gebeurde, konden bijna van de ene op de andere dag 1 1/2 miljoen kinderen weer naar school.

Fotografie: Care

ESSENT VERKOPEN? ZE ZIJN NUTS!

Een meerderheid van de Nederlanders is tegen de verkoop van het publieke Essent aan het commerciële RWE. “Toch verkwanselen bestuurders van provincies en gemeenten met eurotekens in hun ogen ons grootste energiebedrijf”, zeggen Kamerlid Paulus Jansen en Brabants Statenlid Nico Heijmans. Tijd voor verzet!

Essent en RWE brachten het nieuws over het verpatsen van Nederlands grootste energiebedrijf triomfantelijk: de Duitse energiegi-gant telt 9,3 miljard euro neer voor Essent. Resultaat: een ontzettende berg geld voor een aantal provincies en gemeenten die aandelen in Essent bezitten. Maar ook de definitieve vercommercialisering van één van Nederlands grootste nutsbedrijven. Een publieke catastrofe, aldus de SP-fracties in de Tweede Kamer en de betreffende Provinciale Staten. “De energievoorziening moet duurzamer, dat weet inmiddels iedereen. We willen minder vervuiling en minder afhankelijkheid van bijvoorbeeld Russisch gas en andere fossiele brandstoffen. Maar RWE is een van de smeerkezen van Europa. Tweederde van de energie die dat bedrijf produceert, komt uit zeer vervuilende steen- en bruinkoolcentrales. Voor de Nederlandse energiemarkt is dit een stap terug, terwijl juist grote stappen richting

schone energie nodig zijn”, zegt Paulus Jansen. Volgens hem investeren commerciële energiebedrijven als RWE in de regel minder in niet-fossiele energie dan publieke bedrijven zoals Essent. “Investeren in duurzame energieproductie leveren voordeel op voor de lange termijn, maar drukken de winst op korte termijn. Aandeelhouders van commerciële energiebedrijven vinden

hun winst belangrijker dan de vraag hoe we onze energievoorziening kunnen verbeteren.”

Nico Heijmans, fractievoorzitter van de SP in de Provinciale Staten van Brabant, vreest dat juist daarom de verkoop van Essent slecht gaat uitpakken voor de klanten. “De 9,3 miljard euro die RWE voor Essent betaalt, moet ergens vandaan komen. Van de RWE-aandeelhouders

mag de koop niet de winst drukken, dus zullen de energietarieven omhooggaan. Feitelijk worden de miljarden die in de kas van provincies en gemeenten gaan stromen, betaald door de klanten van het bedrijf, dus de inwoners van die provincies en gemeenten. Bovendien worden zij straks gestraft voor de vervuiling van RWE, want in 2014 moet RWE emissierechten gaan kopen voor de hoeveelheid CO2 die

zijn energiecentrales uitstoten. Omdat RWE zo’n smerig concern is, zal dat het bedrijf tegen de 40 miljard euro gaan kosten. Dat zal worden doorberekend in de tarieven.”

Daar komt nog bij dat veel van de provincies, de grootaandeelhouders, het geld dat ze met de verkoop van hun aandelen verdienen, nergens voor nodig hebben. Nico Heijmans: “Brabant heeft dertig procent van

19 januari 2009, Agnes Kant deelt rake klappen uit voor het Essent kantoor in Den Bosch: met haar is 70% van de Nederlanders tegen verkoop aan RWE.

ZÓ VERZET U ZICH TEGEN DE VERKWA

Energie is een basisvoorziening, net als drinkwater en riolering. Als de stroom uitvalt, ligt heel Nederland plat. Zoiets belangrijks moeten we niet aan de vrije markt overlaten. Essent, maar ook Nuon, Eneco en Delta moeten in publieke handen blijven. De SP voert daarom

de actie “Essent verkopen? Ze zijn nuts!”. Op zezijnnuts.nl kunt u uw protest laten horen. Help ons, teken de petitie, en houd de energieleveranciers in publieke handen!

De SP heeft vorig jaar al tegenvoorstellen gedaan voor de ver-

koop van onze publieke energiebedrijven Essent, NUON, Eneco en Delta. Het aandelenbezit dat nu versnipperd is over vele gemeenten en provincies moet per bedrijf geconcentreerd worden bij enkele grote aandeelhouders, bijvoorbeeld de provincies. De vier energiebedrijven moeten

elkaar niet langer beconcurreren, maar juist gaan samenwerken. Bijvoorbeeld bij de inkoop van brandstoffen. Een inkoopcombinatie van de vier publieke energiebedrijven kan prima concurreren met de grote Europese energieconcerns. Ze hoeven dan ook geen geld meer uit te geven

WELKE HUMMEL IS WELK KAMERLID?

Deze schatjes zijn allemaal strijdvaardige politici geworden. Herkent u ze? Koppel de cijfers bij de kinderfoto's aan de letters bij de portretten van de volwassen Kamerleden:

A. Agnes Kant (1967)	E. Emile Roemer (1962)
B. Jan Marijnissen (1952)	F. Paul Ulenbelt (1952)
C. Harry van Bommel (1962)	G. Ronald van Raak (1969)
D. Jasper van Dijk (1971)	H. Renske Leijten (1979)

Stuur uw oplossing uiterlijk 31 maart 2009 naar: SP, t.a.v. M. Spaas, Vijverhofstraat 65, 2032 SC Rotterdam. Of via e-mail: mspaas@sp.nl. Onder de goede inzendingen verloten we een boekenbon t.w.v. € 50,-.

de aandelen in Essent en zou aan de verkoop van het bedrijf 2,3 miljard euro overhouden. Maar Brabant heeft nu al een overschot van 550 miljoen euro. Geld waar het binnen haar takenpakket geen bestemming voor heeft. Ik denk dat Brabant en andere provincies een wat minder grote broek moeten aantrekken. Onderzoeken hebben uitgewezen dat zeventig procent van de Nederlandse bevolking tegen verkoop van de aandelen van publieke energiebedrijven is. Ook de Tweede Kamer heeft in meerderheid gezegd dat Essent niet in handen van RWE moet komen. En dan nog denken de provinciebesturen, die bij verkiezingen nauwelijks veertig procent van de kiezers naar de stembus weten te lokken, dat zij zo'n belangrijk bedrijf mogen verkwansele. Een bestuurslaag met zo weinig draagvlak onder de bevolking mag wel wat bescheidener optreden."

Volgens Jansen en Heijmans kan alleen een brede publiekscampagne voorkomen dat Essent in handen komt van het commerciële RWE. Jansen: "De deal gaat alleen door als tachtig procent van de aandelen wordt verkocht. Als Brabant niet instemt, gaat het dus niet door. Maar ook als Limburg, dat 17 procent van de aandelen heeft, samen met een aantal gemeenten nee zegt, wordt de deal geblokkeerd. Zaak dus voor de SP en andere tegenstanders om met een publiekscampagne aan te tonen dat echt een overgrote meerderheid van de Nederlanders tegen verkoop van Essent is. Alleen door druk van bewoners van provincies en gemeenten kunnen gedeputeerden en wethouders op andere gedachten gebracht worden."

TEKST: DANIËL PETERS
FOTOGRAFIE: BAS STOFFELSEN

WANDELEN MET SHARON GESTHUIZEN

VOOR DEZE RUBRIEK TREKKEN SP-KAMERLEDEN HUN WANDELSCHOENEN AAN EN LOPEN EEN POLITIEK GETINTE ROUTE

ANSELING

aan reclame en marketing. Natuurlijk houden hun klanten het recht om weg te lopen naar de commerciële energiebedrijven, maar de huidige praktijk laat zien dat het leeuwendeel van de Nederlandse huishoudens kiest voor een degelijk en betaalbaar energiebedrijf. www.zezijnnuts.nl

Sharon Gesthuizen (32) komt dik ingepakt uit het Tweede Kamergebouw, een rode paraplu moet haar tegen de natte sneeuw beschermen. Vandaag is het Plein leeg. Geen demonstranten, geen eenzame activist, geen petitiecomité. Ze begint direct te vertellen waarom ze SP-lid werd: "Ik ben zeer geïnspireerd door Karel Glastra van Loon, de overleden journalist/schrijver. Hij had het in één van zijn boeken over een daad stellen. Dat wilde ik ook. Ik heb me aangemeld bij de SP, kreeg het partijblad *Tribune* in de bus met een bonnetje dat ze op zoek waren naar bezorgers en heb direct gebeld. Daar ben ik dus mee begonnen. Gewoon met het bezorgen van de *Tribune* in Haarlem. Wat ik fijn vond, was de toegankelijkheid van de partij. Je hoefde niet iemand te zijn om toch serieus genomen te worden. En ja, hoe gaat het dan? Voor je het weet heb je er een halve vrijwilligersbaan aan. Ik kwam in de gemeenteraad en ben fractiemedewerker van Agnes Kant geweest. Ja, ik heb alle lagen van de partij gezien, maar wel in snel-treinvaart."

We lopen langs het Binnenhof, de Hofvijver, de Gevangenpoort. Maar Sharon heeft weinig oog voor het historisch moois. Zij kauwt op

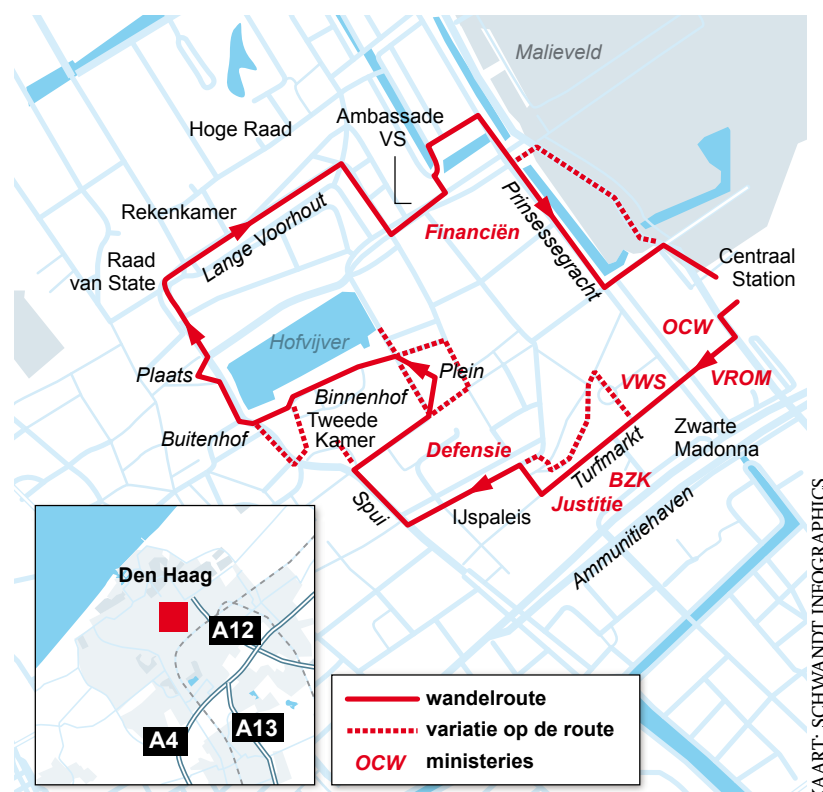
'haar' postdossier. Dat begon anderhalf jaar geleden met de actie *Red de postbode*. "We kregen zoveel brieven van postbodes die zich bedrogen, overbodig en wanhopig voelden. Want zij werden het kind van de rekening van liberalisering van de markt, met elkaar concurrerende bedrijven. Zij moesten uren, geld en soms hun baan inleveren. Toen ik met de actie begon, verklaarden de meeste fracties mij voor gek. Inmiddels is dat veranderd, want de liberalisering die een jaar geleden van start zou gaan, is er nog steeds niet. En steeds minder partijen willen een vrije markt. Het is toch ook van de gekke; alsof het goedkoper is als er vier postbodes door een straat lopen in plaats van één." Ze weet dan nog niet dat ze 's avonds een van haar 'finest moments' zal beleven: haar VVD-opponent Charley Aptroot geeft in het postdebat in de Tweede Kamer ruiterlijk toe dat de SP heeft gewonnen, want TNT houdt vooralsnog de monopoliepositie.

Op het Lange Voorhout worstelt een eenzame stratenmaker in de kou met zijn stenen. We lopen langs café De Posthoorn naar de Lange Houtstraat, die gedomineerd wordt door banken, cafés en restaurants. Gesthuizen heeft ook het midden-

en kleinbedrijf in haar portefeuille; tot een paar jaar geleden had ze zelf nog een eigen bedrijf als kunstenaar/fotograaf. "Ik heb oprecht bewondering voor de mkb'ers. Ze maken lange dagen en moeten veel, zo niet alles kunnen, terwijl het bestaan hoogst onzeker is. En voor

hen gaat veel eerder de kredietkraan dicht dan voor de grote ondernemingen." We gaan door de Korte Houtstraat, dat de afgelopen jaren veranderde van een smalle, naargeestige steeg in een swingende straat met bijzondere winkels en restaurantjes. "Om kleine winkels een eerlijke kans te geven tegenover hun grote broers, willen we de winkelsluitingswet aanpakken. Want de kleine winkels kunnen gewoon niet dezelfde lange openingstijden aanhouden als de ketens. Wij vinden twaalf koopzondagen per jaar genoeg. Verder mogen op zondag alleen winkels in de toeristische gebieden open. Daarin hebben de SGP en de SP elkaar gevonden, we hebben samen een initiatiefwet ingediend." We passeren het torentje van de minister president. Zit daar na de volgende verkiezingen een SP'er? "We zitten dan in ieder geval in de regering, dat is ons doel. Ik de volgende Maria van der Hoeven? Daar moet ik nog eens goed over nadenken."

TEKST: ANNEKE VERBRAEKEN
FOTOGRAFIE: BERRY STOKVIS

'HELIKOPTER'-ZAKENMAN HENNIE VAN DER MOST:

“SP ZOU DÉ PARTIJ VOOR ONDERNEMERS KUNNEN ZIJN”

Jan Marijnissen komt iets later dan afgesproken. “Sorry, een file. Maar daar heb jij natuurlijk geen last van, jij gaat overal in je helikopter naar toe.” Hij schudt lachend de hand van ondernemer Hennie van der Most: “Ja, dat vindt de SP maar niks. Toch hebben jullie een verbazingwekkend goeie vent op verkeer zitten. Die is niet per definitie tegen asfalt.”

Super-ondernemer Hennie van der Most (jaarlijks goed voor 65 miljoen omzet) en SP-Tweede Kamerlid Jan Marijnissen (bij de laatste verkiezingen goed voor 25 zetels), lijken uitersten die elkaar ontmoeten. Maar tot beider verbazing liggen die uitersten niet zo ver van elkaar. Op initiatief van de ondernemersclub van Hennie kwamen in het najaar van 2008 een aantal SP-Tweede Kamerleden en zo’n twintig ondernemers bij elkaar om ideeën uit te wisselen. Van de SP kregen de ondernemers 94 standpunten - vooral op het gebied van economie en

werkgelegenheid- thuisgestuurd om te bestuderen. Hennie: “Wij hebben inmiddels met bijna alle partijen gesproken, maar geen ervan heeft zijn politieke ideeën zo helder verwoord als de SP.” Jan: “Het is een wijdverbreid misverstand dat de SP iets tegen ondernemers heeft. Wij hebben iets tegen zogenaamde ondernemers die met andermans geld en zonder eigen risico een bedrijf runnen en hun zakken vullen zonder dat daar noemenswaardige prestaties tegenover staan. Vaak zijn ook zij de bazen die tegen hun personeel zeggen dat er dit jaar even

geén loonsverhoging inzit.” Hennie: “Nou, wij stonden te kijken. Onze ondernemersclub van directeur-aandeelhouders is van nature toch meer van de VVD.”

Twee mannen die weten wat ze willen, eigennuttig zijn, creatief, pragmatisch en vasthoudend. Het is misschien daarom dat ze elkaar snel begrijpen. Hennie slaat tijdens de rondleiding geen hoekje over van zijn Preston Palace, een hotel met indoor- zwembad, -kermis, -midgetgolf en talloze restaurants en terrassen. Jan: “Hoe lang duurde het nou voordat je voor alles een vergunning had?” Hennie: “Vijf jaar!” Jan: “Natuurlijk moet je aan alle regels voldoen. Maar dit kan toch veel sneller. Je zou iemand moeten hebben die je langs alle loketten loodst.”

24 miljoen euro

Hennie startte zijn imperium vanuit zijn schuur in Slagharen. Daar had hij een zwembad met sauna waar het hele dorp tegen betaling gebruik van mocht maken. Toen de gemeente ging dwarsliggen, bouwde hij verderop een echt zwembad, De Bonte Wever. Nu heeft hij talloze restaurants, hotels, evenementenhallen en andere attracties, maar ook eigen bouwbedrijven. Hennie kocht altijd iets bestaands en verbouwde dat rigoureus naar zijn eigen idee. Misschien wel zijn bekenste project is de voormalige kerncentrale in Duitsland, Kernwasser Wunderland Kalkar. Net voor de kredietcrisis verkocht hij twee evenementenhallen voor 24 miljoen euro. “Dat geld gaat allemaal weer terug in het bedrijf.” Jan knikt goedkeurend. In staccato vuurt hij vragen af: *Hoeveel mensen werken er totaal voor je?* Tweeduizend. *Wat is je jaaromzet?* 65 miljoen. *Wat kost dit hotel nou?* 75 euro per dag all-in. *Winst dit jaar met dit hotel?* Zo’n 3 miljoen. *Tevreden?* Ja zeer tevreden.

Ze vinden elkaar ook in hun enthousiasme voor de kleinere bedrijven en een zekere terughoudendheid naar grote ondernemingen en managers, al is zakenman Hennie meer uitgesproken dan politicus Jan. Hennie: “Soms zijn het echte zakkenvullers. Ik begrijp niet dat er directeuren zijn van bijvoorbeeld woningbouwcorporaties, die met

tonnen naar huis gaan. Wij vinden dat mensen in de publieke sector niet meer mogen verdienen dan de minister president.” Jan knikt instemmend. Hennie heeft zojuist bijna letterlijk één van de SP-standpunten verwoord. Hennie: “Het zijn de grote bedrijven die het makkelijkst de mensen ontslaan. Dat zie je nu met de kredietcrisis. De kleinere bedrijven doen hun best om het personeel te houden. Die band is heel anders. Jullie...”, Hennie wijst indringend naar Jan. “Jullie zouden dé partij van de zelfstandig ondernemers kunnen zijn. Jullie standpunten bewijzen dat. Als jullie voor ons gaan, dan worden jullie de grootste. Dat heb ik trouwens ook tegen de VVD gezegd. Dat jullie zo’n goed ondernemersplan hebben. Dat zij ook zoiets moeten doen.”

“Dat is leuk, de VVD die de SP kopieert” antwoordt Jan gevat. “Maar het klopt ja, wij vinden het midden- en kleinbedrijf erg belangrijk voor de Nederlandse economie. Ze zorgen voor veel werkgelegenheid en de mensen hebben meestal een sterke band met het bedrijf. En vergeet de zelfstandigen zonder personeel niet. Ook een groep die sterk groeit.”

Hennie: “En een ondernemingsraad is nergens voor nodig. Al dat vergaderen is verspilling van tijd.” Maar hier vindt hij Jan tegenover zich: “Met de ondernemingsraad hebben werknemers tenminste nog enige inspraak. De OR moet bijvoorbeeld een vetostem hebben als het gaat om de topsalarissen in hun bedrijf. Ze zouden ook een stem moeten hebben over de strategische beslissingen van de onderneming. Het zou goed zijn als alle werknemers – ook de top dus – onder de CAO zouden vallen.” Hennie kijkt hem schuin aan en schudt nauwelijks merkbaar zijn hoofd. Dit is een SP-standpunt waarop ze elkaar blijkbaar niet vinden.

Diploma's zeggen me niets

Hennie begon als pompbediende en werd later lasser. Ook dat heeft hij gemeen met Jan. “Maar ik heb wel mijn diploma behaald” zegt Jan lachend. Hennie: “Ach, diploma’s zeggen me niet zo veel. Het gaat mij erom wat mensen kunnen. Kijk op een gegeven moment kon ik dit hotel voor een leuk bedrag verkopen. Ik was al in een redelijk vergevorderd stadium, stond de manager opeens bij me. *Hennie, als jij dit verkoopt, sta ik op straat. En ik niet alleen, maar veel mensen omdat de kopers niet zullen accepteren dat we de juiste diploma’s niet hebben.*” Hennie prikt een wijsvinger in Jan zijn borst: “Toen heb ik alles afgeblazen. Want ik realiseerde me dat ik niet mijn tent aan het verkopen was, maar mijn personeel.” Jan: “Dit klinkt me als muziek in de oren. Kijk, dat vind ik nou zo mooi bij jouw soort ondernemers: daar is meestal veel meer aandacht en begrip voor de individuele werknemer. Bij die grote bedrijven zijn werknemers vaak niet meer dan een nummer. Jij kent je mensen.”

En dan gaat het over het banenplan van Hennie. Die vond dat hij beter en sneller dan reïntegratiebureaus en arbeidsbureau mensen weer aan het werk kon helpen. “Ik plaats ze gewoon op proef bij een bedrijf. Als het niet klikt, dan gaan ze naar een ander bedrijf, maar meestal blij-

SANDER DE KRAMER REDT 90 KINDSLAVEN

Hij moest en zou naar de slechtste plek op aarde, ook al had hij vlieg angst. Nu heeft schrijver/journalist Sander de Kramer een eigen hulporganisatie en redde hij het afgelopen jaar negentig kinderen van een wisse dood in de diamantmijnen van Sierra Leone. “Ja, hier ben ik de rest van mijn leven mee bezig. Je kunt niet na twee jaar zeggen nu heb ik er genoeg van.”

De Kramer haalt zijn laptop uit de tas en zet hem op de tafel van wereldeethuis Bazar in Rotterdam. Zijn vaste stek zo blijkt, want hij wordt hartelijk begroet door een ieder die langs het tafeltje loopt. Even eerder had hij gevraagd om een tafeltje achter in de zaak, want voor het raam zou hij gezien worden door langswandelende straatkantverkopers die zeker van de gelegenheid gebruik zouden maken voor een praatje met hun hoofdredacteur. De Kramer klikt een fotomap in zijn laptop en in gestaag tempo komen tientallen kinderen langs. Grote ogen, donkere kringen, moddergrijze gezichten, bolle hongerbuiken. Ook een aantal met spieren waar een bodybuilder jaloers op zou zijn, met dank aan het delven van diamanten. Het zijn de kinderen die Sander de Kramer ontdekte toen hij een tocht maakte langs de diamantmijnen. In de streek waar De Kramer terecht kwam, kunnen overal diamanten gevonden worden en dus wordt er overal gegraven en gezeefd. De kinderen staan vaak hele dagen in het water of graven levensgevaarlijke gangen onder de grond. Ze hebben nauwelijks genoeg te eten en als ze ziek worden is het snel afgelopen. Natuur-

lijk gaan ze niet naar school. Het is waarschijnlijk de zoveelste keer dat De Kramer deze foto's ziet, maar ze raken hem nog steeds en dus is hij afwisselend oprecht boos, verdrietig en vertederd. “Zie je die kringen onder die ogen? En dit, dit is echt levensgevaarlijk werk. En kijk, dit jochie is dood, voor hem kwamen we net te laat.”

In 2006 werd Sierra Leone door de VN als slechtste plek op aarde aangewezen. De Kramer moest en zou er naar toe, keek rond, schreef verhalen over voor de Telegraaf en 'zijn' Rotterdams Straatnieuws, maar kwam er niet van los. Samen met zijn beste vriend, schrijver en voetbalcriticus Hugo Borst, richtte hij daarom de *Sunday Foundation* op. “Ik heb veel respect voor artsensorganisaties bijvoorbeeld, maar ik heb ook een aantal principiële bezwaren. Zo verdienen lokale artsen maar een schijntje terwijl ze hetzelfde werk doen als hun buitenlandse collega's. Blanke artsen krijgen 900 euro per maand, hun zwarte collega's gaan naar huis met 90 euro. De Kramer is inmiddels zeven keer teruggeweest, en de eerste negentig kinderen hoeven nooit meer naar

De kindslaven hebben nauwelijks te eten en gaan niet naar school.

de mijn. Dankzij de Sunday Foundation wonen de diamant weesjes nu bij familie of in een pleeggezin en gaan ze in januari 2009 naar een zelf gebouwde school. Het is zowel een basis- als technische school, want De Kramer vindt het belangrijk dat de kinderen een vak leren. “We hadden eerst nog het idee zelf een kinderdorp te bouwen, maar daar zijn we vanaf gestapt. We denken dat het beter is om de kinderen op te laten groeien in een gewone familie, in een gewoon dorp. Het is niet zo dat de weeskinderen helemaal alleen op de wereld staan; vaak is er wel familie, maar geen

DE KINDEREN STAAN VAAK HELE DAGEN IN HET WATER OF GRAVEN LEVENSGEVAARLIJKE GANGEN

geld om ze te eten te geven, vandaar dat ze in de mijnen terechtkwamen. Wij ondersteunen de families met geld, maar we zorgen ook dat de kinderen op school tenminste twee goede maaltijden per dag krijgen. Dan weten we in ieder geval zeker dat ze voldoende te eten krijgen.”

Soms is een beetje geluk nodig om een project te laten slagen. Bij De Kramer kwam dat geluk tegen in de vorm van de burgemeester van een dorp bij de diamantmijnen. Die was direct enthousiast en werd de brug tussen De Kramer, de mijn en de opvanggezinnen. De Kramer: “Dat heb je echt nodig, anders begin je weinig. We hebben ook een coördinator, een andere fantastische vent. Ik leerde hem in Nederland kennen, want daar studeerde hij en die bleek in zijn eigen land een beroemdheid. Sta je wel even raar te kijken.” De Kramer klappt zijn laptop dicht. “Ik ben het afgelopen jaar vier jaar ouder geworden. Maar we hebben nu in Sierra Leone een betrouwbaar netwerk van mensen. En geloof me, dat heb je nodig, anders begin je niets.”

De Sunday Foundation kon de eerste kinderen een nieuwe toekomst geven dankzij een benefietcabaretvoorstelling voorjaar 2008. “Dat is wel geweldig. Dat zoveel mensen bereid zijn om iets te doen. We hebben leraren die fietsen, kinderen die hardlopen, allemaal om geld voor ons in te zamelen. Maar meer geld is natuurlijk altijd welkom. We zijn nog lang niet klaar in Sierra Leone.”

www.sundayfoundation.nl
TEKST: ANNEKE VERBRAEKEN

WIE CONTROLEERT DE RECHTER?

Kun je in onze rechtsstaat onschuldig zijn en tóch (hoge) gevangenisstraf krijgen? Ja dat kan, zo weet heel Nederland sinds de uitkomst van de Schiedamse Parkmoord en de Puttense moordzaak. Het vertrouwen in de rechtsspraak is in gevaar.

Schokkende voorbeelden van gerechtelijke dwalingen, argumenten voor een Revisieraad en meer punten voor verbetering van ons rechtssysteem kunt u lezen in *Crisis in de Rechtsstaat?* Dit boekje, geschreven door SP-Kamerlid Jan de Wit, is een zeer leesbare beschrijving van het gelijknamige symposium dat hij vorig jaar organiseerde. Deskundigen bespraken vragen als: wie roept de rechter tot de orde als die ernstige fouten maakt? Kent Nederland wel voldoende mogelijkheden tot herziening van vonnissen? Moet er een onafhankelijke instantie komen die rechterlijke uitspraken kan onderzoeken en daarover een bindend advies kan geven aan de rechter?

Net als veel deskundigen wil Jan de Wit een Revisieraad die zaken kan heropenen om gerechtelijke dwalingen aan het licht te brengen. Hij zegt: “Twee jaar geleden pleitte de SP al voor een Revisieraad, een onafhankelijke commissie van deskundigen die het werk van de rechter nog eens flink onder de loep neemt. Uit een enquête van weekblad Vrij Nederland blijkt dat de helft van de rechters de onderzoeksrapporten van deskundigen niet begrijpt. Dus er zal nogal wel eens wat mis gaan. De zaken die de pers halen vormen maar een topje van de ijsberg.

De minister heeft onlangs de mogelijkheden tot herziening mogelijk gemaakt, maar nog steeds is het de Advocaat Generaal van de Hoge Raad die bepaalt of een zaak in aanmerking komt. Dus de slager die zijn eigen vlees keurt. Daarom gaat de SP zich er sterk voor maken het voorstel van Hirsch Ballin zó te veranderen dat er uiteindelijk wél een onafhankelijk Revisieraad wordt ingesteld.”

Crisis in de Rechtsstaat is het eerste nummer uit de 4-delige SPECIAAL reeks. De reeks laat zien hoe de SP werkt aan een beter Nederland. In heldere taal, praktijkgericht en onderbouwd.

U kunt *Crisis in de Rechtsstaat?* bestellen door € 2,50 over te maken op rekening 369611 t.n.v. SPECIAAL-reeks onder vermelding van Rechtsstaat. U kunt ook de gehele reeks bestellen door € 10,- over te maken onder vermelding van SPECIAAL-reeks.

► ven ze.” Jan: “Ben het volledig met je eens als het gaat over de inefficiëntie van UWV, CWI en de re-integratiebureaus. Het zijn logge, bureaucratische instellingen en de re-integratiebureaus zijn meer bezig met winst maken, dan met hun klanten. Als je ziet wat het nu kost om iemand ergens te plaatsen!”

Onverantwoordelijke bankiers
Na ruim twee uur spreken Hennie

en Jan af contact te houden en ideeën te blijven uitwisselen. Beiden maken zich zorgen over de gevolgen van de naderende recessie. Wie worden de winnaars, wie de verliezers? Jan: “Het is belachelijk dat door het onverantwoordelijke gedrag van bankiers, ondernemers en politici er nu wereldwijd duizenden miljarden euro's door de belastingbetaler moet worden opgehoest om het betalingsverkeer en de kre-

dietverlening gaande te houden. We moeten leren van dit drama en tot een nieuw systeem komen. De kenmerken? Veilig stellen van het algemeen belang door de overheid, geen exorbitante verrijking meer aan de top, de macht van de aandeelhouders beperken en meer zeggenschap voor de werknemers.”

De SP heeft al haar standpunten overzichtelijk op alfabetische volg-

orde gerangschikt op de site. Ga naar www.sp.nl en klik op 'standpunten'.

TEKST: ANNEKE VERBRAEKEN
FOTOGRAFIE: SUZANNE VAN DE KERK

EMILE ROEMER: “DÓÉN IN PLAATS VAN NEUZELLEN!”

SP-Kamerlid Emile Roemer (46) koos als 18-jarige al voor de SP omdat die partij de zaken aanpakt en bureaucratie ontwijkt. Nu is hij een spraakmakend Kamerlid. Volg het spoor naar zijn jeugd.

2006 – heden: Tweede Kamer

Emile Roemer zou met partijsecretaris Hans van Heijningen bespreken wat hij naast zijn wethouderschap in Boxmeer voor de SP kon betekenen. En toen viel het kabinet, kwamen er verkiezingen en werd de vraag: Emile, wil je de Tweede Kamer in?

Emile: “Moeilijke vraag. Ik was net een jaar in mijn tweede termijn als wethouder en wat zou het voor mijn gezin betekenen? SP Boxmeer bleek gelukkig geschikte opvolgkandidaten te hebben. Thuis hebben we de tijd genomen om de consequenties in te schatten. Ik heb Kamerleden gevraagd wat het voor hun thuissituatie betekende. We zouden alles goed moeten plannen, want ik zou veel van huis zijn. Toen mijn vrouw en dochters daar goed van doordrongen waren zeiden ze nog steeds dat ik het moest doen. En ik ben zuinig op de momenten waarop ze me echt nodig hebben, dan gaan zij écht voor.” Emile kan genieten van elk stapje vooruit dat de SP maakt. Maar als bewindslieden goede ideeën domweg naast zich neer leggen, kan hij chagrijnig zijn. Maar: “Tegelijkertijd krijg ik iets van ze zijn nog niet van me af! Dan zet ik mijn tanden erin en laat ik niet meer los.” En anders is er altijd nog de altsaxofoon om op af te reageren. ‘t Liefst blaast hij mee met dweilorkest Kuulvoer, maar daar heeft nu hij weinig tijd voor.

1994 – 2006: lokale politiek

In 1994 kwam Emile in de gemeenteraad van Boxmeer in een tweemansfractie. Elke verkiezing

groeide de SP, tot zes Raadszetels én twee wethoudersposten in 2006. “Ik weet zeker dat de basis voor succes al in 1986 is gelegd. Ik ging langs de deuren met ons partijblad. Zoals we dat doen bij de SP: de Tribune aanbieden en de mensen vragen naar hun leefsituatie. In de wijk Elderom kregen we tal van huurklachten over de blokkendozen die twintig jaar eerder de grond uit waren gestampt om de woningnood te lenigen. Goedkope bouw voor gewone mensen, maar door de Woningstichting veel te duur verhuurd. Door gebrekkig onderhoud mankeerde er van alles aan de huizen. We hebben de klachten in een zwartboek overhandigd aan de Woningstichting. Bovendien gaven we de gemeente een lijst met problemen zoals losliggende stoeptegels, rondslingerend afval en het ontbreken van speelplek voor de kinderen. Resultaat: binnen negen maanden was de wijk opgeknapt. Dat heeft ons veel leden en stemmen opgeleverd. We haalden de gemeenteraad nog niet, maar de kiem was gelegd.”

1980 – 1994: onderwijs en politiek

“In 1980 werd ik stemgerechtigd. Ik was fel tegen kernenergie en had van huis uit een sociaal gevoel. Dat bracht me automatisch aan de linkerkant. De SP trok het sterkst omdat die de wijk in ging, met de voeten in de klei stond. Mijn broer was al lid en mocht van mijn ouders een kleine poster aan het raam hangen, náást hun grote CDA-affiche.” Emiles eerste actie was echter niet exclusief SP: het om middernacht verplaatsen van een fietsenrek. Samen met anderen. Het rek stond aan de overkant van het zwembad, zodat dagelijks veel kinderen een gevaarlijke weg moesten oversteken. De gemeente zou het verzoek om het rek te verplaatsen “mee-nemen in de volgende begrotingsronde”. Wat een flauwekul, dacht Emile. En met hem anderen die de mouwen opstroopten en het klusje zelf klaarden. Tóen al was Emile wars van bureaucratie; een doener die liever aanpakt dan tijd verspilt aan zinloos geneuzel. Hij ging naar de Pedagogische Academie, want onderwijzer worden was zijn roeping. Met het diploma op zak kon hij gelijk als ziektevervanger aan de slag op De Peppels, de basisschool op steenworp afstand van zijn ouderlijk huis. Na een jaar volgde zes jaar onderwijzerschap in Beuningen. Daarna stond hij opnieuw bij De Peppels voor de klas. Emile: “Ik wist mijn hele leven al dat ik dit wilde. Kinderen sociale vaardigheden meegeven, het beste uit hen halen, bijdragen aan hun ontwikkeling. Prachtig werk!”

1968 – 1983: Schooljaren

“Ik zat aan het Elzendaalcollege op de Havo. Ik vond school een zinloze bezigheid. Geschiedenis, maatschappijleer en wiskunde waardeerde ik wel. Maar de rest vond ik vreselijk. Achteraf wijt ik dat aan puberteitsgedrag. Maar

destijds presteerde ik te weinig en moest terug naar de Mavo. Daar ontmoette ik mijn vrouw en behaalde het diploma. Toen kon ik weer naar de Havo. Ondanks mijn tegenzin beet ik me vast, want ik had het diploma nodig om naar de Pedagogische Academie te kunnen. Anders had ik het nooit gehaald. Discussiestukjes over bijvoorbeeld kernenergie in de schoolkrant schrijven, dat vond ik wel leuk.”

De lagere school volgde Emile aan de Petrusschool, waar pas ná zijn tijd meisjes op mochten. Hij had het niet op groepsgedrag en meedoen met de populaire types. Emile nam het steevast op voor pestslachtoffers, waardoor hij zelf ook nog wel eens een klap opliep. En toen hij een lesgevende non uitschold omdat ze de verkeerde leerling had gestraft, moesten zijn ouders opdraven. Maar die stonden wel áchter Emile.

“Opkomen voor rechtvaardigheid. Strijdbaarheid. In actie komen. Die waarden kreeg ik van mijn ouders mee. Op school moest mijn broer eens op de gang staan. Hij is weggelopen en naar huis gegaan. Mijn moeder maakte rustig haar aardappelschilklusje af en nam mijn broer toen mee naar school. Ze stapte de klas in en zei tegen de onderwijzers: ik stuurde hem vanochtend niet naar school om op de gang te

Emile, als bruidsjonker voor zijn stiefzus, 1966.

worden gezet. Dit is uw werk, dóe uw werk!

Als middelbare scholier plukte ik aardbeien in de vakantie. Kreeg ik ook thuis mee: wil je iets hebben, dan werk je ervoor. Ik plukte voor een racefiets. Op zekere dag had ik 's middags iets anders te doen, dus leverde ik mijn oogstkisten in om af te rekenen. Maar de boer wilde dat ik bleef en weigerde te betalen. Ik ben 'm toch gesmeerd. Toen ik het thuis vertelde zei mijn moeder: ga maar mee. We fietsten naar de boer en mijn moeder heeft de centen opgeëist. Een goed voorbeeld van strijdbaarheid”

1962: geboren in de Bakelgeertstraat

Wijst naar een huis in de Bakelgeertstraat: “Hier ben ik geboren op 24 augustus 1962, als vierde kind van vijf. Drie broers boven me, een zus na me. En er kwam ook een pleegzus in huis wonen. Ik woonde hier tot mijn 23ste. Toen het huis een paar jaar geleden ver- ▶

Het beroemdste lid van dweilorkest Kuulvoer.

VAN ZETEL NAAR WIEG

NOOIT MEER ZO HET SCHIP IN

PAULUS JANSEN WIL STRENGE CONTROLE OP WONINGCORPORATIES

Woningbouwcorporaties bouwen steeds minder sociale huurwoningen. De bestuurders denken vooral aan winst maken en hun eigen salarisverhogen. SP-Kamerlid Paulus Jansen wil daarom stevige controle op de woningbouwcorporaties om blunders als met het stoomschip Rotterdam, waarmee 200 miljoen werd verspild, te voorkomen.

“Vroeger waren woningbouwcorporaties echt sociaal,” zegt SP-Kamerlid Paulus Jansen wat weemoedig, “vroeger hadden de huurders - en niet te vergeten de gemeentes - nog heel wat te zeggen bij de woningbouwcorporaties. Toen stond de sociale woningbouw voorop. Nu draait het alleen nog maar om geld, wordt er alleen nog gesproken over schaalvergroting en fusies. En hebben de bestuurders het alleen nog maar over het opkrikken van hun eigen salaris. Van de 450 directeuren van woningbouwcorporaties verdienen er inmiddels 115 meer dan het salaris van onze ministerpresident. En die directeuren hebben echt niet al te zware banen. Een woningbouwcorporatiedirecteur, die het beheer heeft over maar tweeduizend huizen mag in mijn ogen beslist niet meer dan een ton verdienen. Nu loopt het de spuigaten uit. Het zou goed zijn als er weer een CAO voor directeuren kwam waar iedereen zich aan houdt.” De huurders en de gemeenten heb-

ben steeds minder te vertellen bij de woningbouwcorporaties, die nota bene opgebouwd zijn met de huurcenten van doodnormale Nederlanders,” zegt Paulus Jansen. Hij is er een groot voorstander van dat huurders en gemeenten weer voldoende inspraak krijgen in het beleid van woningcorporaties. “En dat ze weer gaan doen waarvoor ze zijn opgericht. Namelijk sociale woningbouw bevorderen. Nu denken de corporaties dat ze bedrijven zijn geworden en hebben ze nog maar één doel voor ogen: zo veel mogelijk winst maken. Dat je de kosten bewaakt vind ik natuurlijk uitstekend, zeker in recessietijd. Maar als ze zich op het commerciële pad begeven, gaat het om de haverklap fout. De corporaties komen op markten waar ze weinig verstand van hebben. Het verhuren van goedkope huurwoningen is iets heel anders dan het verkopen van huizen die vijf ton of meer moeten opleveren. Om over de handel in het commercieel vastgoed nog maar te zwijgen. Er zijn een aantal

Het Stoomschip Rotterdam: 200 miljoen naar de haaien.

zogenaamd winstgevend projecten opgestart door de woningbouwverenigingen. Maar volgens de landelijk toezichthouder hebben al die nevenactiviteiten vorig jaar geen geld opgeleverd, maar juist twintig miljoen gekost!”

De grootste blunderkampioen op dat gebied is volgens Paulus Jansen de Rotterdamse corporatie Woonbron. Die kocht het stoomschip Rot-

terdam om er een hotel- en congressentrum van te maken. De verbouwing zou niet meer dan 6 miljoen euro kosten, maar inmiddels is dat bedrag opgelopen tot 200 miljoen. Het kwam de inmiddels vertrokken minister Vogelaar op forse kritiek uit de Tweede Kamer te staan. Want de controle op het beleid van de corporatie had volledig gefaald. Paulus Jansen: “Daarom hebben wij als SP een motie van wantrouwen tegen de zwakke minister ingediend. Dat kwam ons op zware kritiek te staan van bijvoorbeeld GroenLinks, maar ook van de PvdA. Die partij stemde niet met onze motie mee, maar dwong wel een week later de minister tot aftreden om dezelfde zaak. Dat vond ik van Wouter Bos en zijn medestanders weer echt gedraai.”

Ondertussen ligt het schip doelloos aan de havenkade. Dat kost elke huurder van Woonbron alleen al aan renteverlies elke maand 12½ euro. Bij een investering van 200 miljoen is een rendabele exploitatie als hotel- en congresschip uitgesloten, waarschijnlijk lukt dat alleen nog als je er een casino of bordeel in vestigt. Maar we moeten er voor zorgen dat we nooit meer zo het schip in gaan.”

Woonbron is geen uitzondering als het om riskante avonturen van corporaties gaat, weet Jansen. “De Amsterdamse corporatie De Key wordt samen met Rabo-Vastgoed en

Amvest mede-eigenaar van de Beurs van Berlage. Het is een prachtig monument, maar bouwtechnisch een zorgkind. Dat is dus een groot risico, afgezien van het feit dat zo’n project niets te maken heeft met de sociale huisvestingstaak van de corporatie. Ondertussen verhoogt de Key de huur van voormalige noodwoningen in Amsterdam-Noord, waarvoor zittende huurders nog geen 250 euro betalen, tot meer dan 500 euro per maand. Dat vind ik schandalig. Ik vind dat corporaties veel meer hun kerntaken moeten doen en het onderhoud van hun woningen goed moeten uitvoeren. Daar mankeert het bij veel corporaties nogal aan.

Paulus Jansen heeft nog meer kritiek op de woningcorporaties. “Je hebt heel rijke corporaties, terwijl er ook noodlijdende bij zitten. Laat die rijke clubs de armere helpen om grote sociale woonprojecten van de grond te krijgen. Dat moeten we desnoods maar afdwingen met een solidariteitsheffing. Dat zou ook helpen om voor zoveel mogelijk Nederlanders goede, betaalbare woningen te realiseren.”

TEKST: ARNOLD AARTS

Paulus Jansen: “Laat rijke corporaties de armere helpen.”

terdam om er een hotel- en congressentrum van te maken. De verbouwing zou niet meer dan 6 miljoen euro kosten, maar inmiddels is dat bedrag opgelopen tot 200 miljoen. Het kwam de inmiddels vertrokken minister Vogelaar

FOTOGRAFIE: GOVERT DE ROOS

► kocht werd, deed het me wel wat. De sterkste herinneringen heb ik aan de tijd dat ik pas uit huis was: toen bleef dit gevoelsmatig mijn thuis. De warme plek waar ik altijd op terug kon vallen. Ik kwam er dagelijks langs als ik naar mijn werk ging én als ik met schoolklassen naar gymles wandelde. Dan zwaaide ik naar mijn ouders. Mijn moeder overleed vlak voor mijn Kamerlidmaatschap en mijn vader was al gestorven kort voor mijn wethouderschap. Uit mijn kindertijd herinner ik me niet echt iets bijzonders. Ik kon een druk jongetje zijn. Er werd thuis veel gepraat over politiek. Mijn va-

Dochter Nynke (19) is trots op haar vader en maakt er geen geheim van dat ze de SP aanhangt.

der had het vaak over zuinigheid, eerlijk delen en onrecht aanpakken. Hij praatte niet alleen, maar kwam ook in actie. Ook hij was dus strijdbaar. Misschien kwam het door hun Rotterdamse afkomst? Ze waren naar Brabant gekomen omdat mijn vader hier op kantoor aan de slag kon in een veevoederfabriek. Hij was heel straight, zei er direct wat van als iets niet klopte. Hij zag in de school in de straat ’s avonds laat een keer lantaarns. Hij rende er gelijk op af, want hij dacht als je de politie belt is het toch te laat. De ouders ontkwamen, maar konden ook niets meenemen. En zag hij dat jongeren niet opstonden voor ouderen,

dan sprak hij hen direct aan. We waren katholiek. Toen ik wat ouder werd vond ik de kerk poppenkast. Maar de inhoud achter de verhalen heeft me altijd aangesproken. Die geven vaak weer waar het leven om gaat: samen met elkaar het geluk vinden, daar samen aan werken. Met de nadruk op sámen.”

TEKST: ANTHONIE VERMEER
FOTOGRAFIE: ALEX WOLF

FOTOGRAFIE: GUIDO BENSCHOP / HOLLANDSE HOOGTE

CITATEN LINKS EN RECHTS

“Als het gaat om kindermishandeling, kun je niet ambitieus genoeg zijn.”
Minister Rouvoet onthult hoe hij zich na werktijd het liefst afreageert.

“De bloedzuigers die in de middeleeuwen werden gebruikt voor aderlatingen, lijken weer helemaal terug in de zorg. Onder markt- en concurrentieverhoudingen mag de ene instelling de ander leegzuigen.”
SP-Kamerlid en huisarts Henk van Gerven stelt een pijnlijke diagnose.

“Ik moet me inhouden om je niet kapot te slaan.”
Chef protocol Brête van Aruba tegen PVV-Kamerlid Brinkman; heeft dezelfde hobby als Rouvoet.

“Men heeft soms de indruk dat onze betrekkingen met het buitenland beter georganiseerd en gestructureerd zijn dan deze binnen ons eigen land.”
Niemand tapt zo goed Belgenmoppen als koning Albert.

“Er sneuvelen meer Palestijnse kinderen dan Israëlische kinderen omdat wij beter op onze kinderen letten.”
Heeft president Peres van Israël zélf wel opvoeding genoten?

CRYPTOGRAM

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Horizontaal

2. Koninklijk Amerikaans burgerrechtenstrijder. (4) - 7. Aardse onderdanen eten fantastische broodjes. (13) - 9. Belangrijk issue op de agenda is ook het scherpe slot van een zin. (9) - 10. Is ingenieur bij deze bank. (3, afk.) - 12. Rita is trots op een man met veel geld. (3, ook afk.) - 13. Er is een akkoord m.b.t. de intocht. (12, ook 4+3+5) - 14. Justitie spreekt recht in de tuin. (3) - 15. Regelgeving voor bijzondere situaties, zoals urgent toiletbezoek. (7) - 17. De staat is niet arm. (3) - 18. Gaan stemmen zal een zaak voor tandartsen zijn. (6) - 19. Tussen de EEG en de EU zat een landbouwwerktuig. (2, afk.) - 21. Heer van Stand in de Tweede Kamer, als u begrijpt wat ik bedoel. (6) - 22. Laatste politieke discussie vóór de verkiezingen speelt zich af in een kasteel? (9) - 24. Rondom Nederland ligt de afscheiding. (5)

25. De jaarlijkse blauwe envelop is een hele druk. (9)

Verticaal

1 De crèche laat de jongsten niet vallen. (12) - 3. Informatieve bijeenkomst voor hoogzwangere journalisten. (15) - 4. De strijdmacht is een verblijf voor hazen. (5)

5. In september presenteren Johan Friso en Constantijn niet hún plannen. (11)

6. Moeders wil is regelgevend. (3) - 8. Is al lid van de Eerste Kamer sinds de tijd van het Romeinse Rijk. (7) - 11. Toegewijd onderhoud aan de jas van een ziek familielid. (10) - 16. Vrij algemene legerleider. (8) - 17. Minister onder Colijn was familie van bekende Nederlandse schaatser? (5) - 20. Zijdezacht SP-kamerlid. (4) - 23. Is dit het Nederlandse opinietijdschrift van een belangrijke internationale organisatie? (2, afk.)

HET RODE VAANDEL VOLGEN WIJ!

Toen ik begon met schrijven had ik één vurige ambitie: dat ik ooit nog eens een stukje mocht schrijven voor de SP. Wij waren thuis van de grote linkse concullega, en zoals het met kerken en politieke groeperingen gaat: gelijkgestemde facties kunnen elkaar vaak niet uitstaan. De SP werd bij ons nog erger gewantrouwd dan de natuurlijke vv(ijan)d.

Mijn moeder, Wijnie Jabaaij, was Tweede-Kamerlid voor de PvdA, en niet alleen dat, ze was ook een erg goede kok. Ze had verschillende kookcursussen voor gevorderden gedaan en toen ze naar een huis met een grotere keuken verhuisde hing ze haar kookdiploma's ingelijst aan de muur. Ze had een aperite hekel aan maaltijden uit zakjes, potjes en blikken, en dus maakte ze zelf haar ragouts, patés, mayonaises; ze bakte taarten; ze trok al haar bouillons en zelfs zoutjes (met name chips) bereidde en frituurde ze eigenhandig.

In feministische en socialistische kringen werd het bijna als verraad gezien dat mijn moeder zo'n strijdster in de keuken was, maar daar zat ze niet mee. Er werd bij ons thuis nooit uit pannen opgediend maar uit schalen en mijn moeder serveerde bij de hoofdschotel altijd minstens twee verschillende warme groente en een salade.

Haar tomatensoep was fameus. Ik herinner me dat mijn ouders eens een tomatensoep voor mijn zus en mij bestelden bij een restaurant in het Brabantse dorp Son (in de buurt van Oss, de hoofdstad van SP-land). De naam van het restaurant was iets als De Rode dan wel De Gouden Leeuw. We aten wel vaker tomatensoep. Mijn moeder

FOTOGRAFIE: MARCEL HEMELRIJK / ANP

proefde van onze Sonse soep en leek een acute aanval van angina pectoris te krijgen. Ze schamperde over de laffe Brabantse poederdrek, en beloofde mij en mijn zus zo snel mogelijk verse soep te bereiden, om ons te laten zien hoe het wel moest.

Ik weet niet meer wat haar recept was, maar nog wel dat ik in de keuken gebiologeerd volgde hoe ze de bouillon trok, de ballen rolde, en de ingrediënten aan de soep toevoegde. De smaak van de echte, pure, ouderwetse, gecompliceerd ongecompliceerde tomatensoep bestaat alleen nog in mijn herinnering, want het lukt me niet om hem na te maken. Het recept van de soep bevindt zich ergens op een strooiveld bij een crematorium, en vergelijkbare recepten kom ik niet tegen. In klasse-restaurants is tomatensoep al een jaar of twintig niet meer te bestellen (want niet exquise genoeg) en restaurants waar tomatensoep wel op het menu staat zijn sowieso niet te vertrouwen (op z'n hoogst serveren ze een aangedikte Unox-variant). Dit is mijn variant, maar die komt toch niet in de buurt van die van mijn moeder.

Tomatensoep

- Anderhalve kilo tomaten (goed rijp)
- 1 teen knoflook
- 2 sjalotjes of 1 grote ui
- 2 laurierbladeren
- verse kruiden (peterselie, tijm, basilicum, marjolein, maggi kruid of lavas)
- bloem (2 tot 3 eetlepels)
- 1 groentebouillonblokje
- olijfolie of boter
- 150 gram gehakt
- 1 ei
- zout en peper

Draai van het gehakt en het ei kleine, goed gezouten balletjes. Snij de tomaten in stukken en doe ze in een grote pan. Zet het vuur op de middenstand en roer de tomaten tot er een klein laagje vocht in de pan staan. Nu kan het deksel erop en het vuur hoger. Als het geheel goed kookt mag de temperatuur weer omlaag en mogen de tomaten doorkoken tot er een zachte massa is ontstaan. Haal dit van het vuur en laat het afkoelen. Zeef de tomaten (de massa op de zeef drukkend met de achterkant van een lepel) en vang het tomatenvocht op in een pan. Hou minstens een liter sap over, zo niet: vul het dan aan met water met een lepel tomatenpuree (de velletjes en pitten kunnen worden weggegooid). Fruit de sjalotjes in de olijfolie en daarna pas de knoflook. Roer de bloem door dit mengsel, en giet vervolgens met een dun scheutje het tomatenvocht erbij. Als alles is vermengt kan deze soep aan de kook worden gebracht, samen met de verse kruiden, de laurierbladeren en het bouillonblokje. Laat de soep een kwartier zachtjes doorkoken, verwijder de kruiden, voeg de balletjes toe, laat het geheel nog vijf minuten koken en breng het op smaak met zout en peper. Serveer het eventueel met een klein scheutje room of een drolletje mascarpone.

Uit: Keukenprins (uitgeverij Podium, 2008) Ronald Giphart

DE TOMATENSOEP VAN RONALD GIPHART

BON OM LID TE WORDEN

JA, ik word lid van de SP. Ik machtig de SP om per kwartaal onderstaand bedrag af te schrijven van mijn rekening.
Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en ledenblad De Tribune gratis in de bus.

kwartaalbijdrage

☐ € 5,- (minimum) ☐ € 7,50 ☐ € 10,- ☐ € 12,50 ☐ € 15,- ☐ anders €

naam

roepnaam

voorletters

m/v

adres

postcode

plaats

telefoon

geboortedatum

e-mail

rekeningnummer

datum

handtekening

☐ Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in envelop zonder postzegel naar:
SP, Antwoordnummer 30542, 3030 WB Rotterdam
U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (010) 243 55 40, administratie@sp.nl

ZO FEBRUARI 2009

“Op een gegeven moment ben je uitgesympathiseerd en word je gewoon lid.”

Sjaak Bral
Cabaretier
SP-lid sinds
24 april 2008

DOE NET ALS SJAAK, WORD LID VAN DE SP. VOOR EEN BETER NEDERLAND [WWW.SP.NL](http://www.sp.nl)

SUDOKU

1	3			9	8		5	
					3	4		
4								
	2			5				
			2		6	5		1
7	5	9						
2		6						5
			9	6		2		4
			5			9		7

5		3				6		
	6	8		7				4
					5		3	
		2		1		3		
4				6				7
		9		5		4		
	1		9					
2				8		9	4	
		4				5		3